

**Verloop ‚Proces van de stillegging van oppompen mijnwater
in Nederlands-Duitse grensgebied‘
Feitenonderzoek op basis van archiefgegevens**Auftraggeber: Ministerie van Economische Zaken
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den HaagBestell-Nr./
Verplichtingnummer: 1300022355

Sachverständige: Dipl.-Ing. R.W.M.G. Wings

DMT-Bearbeitungs-Nr.: 11600-2016-531-002

Tel.-Durchwahl: +49/201/172-1702
Fax-Durchwahl: +49/201/172-1880

DMT GmbH & Co. KG

(Friedrich) (Wings)

Dit rapport bevat 78 pagina's.

Inhoud	pagina	
1	Uitgangssituatie	8
1.1	Gebruikte documenten	10
1.2	Afkortingen	10
2	Feitenonderzoek op basis van archiefgegevens	11
2.1	SodM dossiers	11
2.1.1	dossiercode 94034880	11
2.1.2	dossiercode 94064191	14
2.1.3	dossiercode 2006008954 (A)	20
2.1.4	dossiercode 2007005119	21
2.1.5	dossiercode 2007005119 (A)	22
2.1.6	dossiercode 2007005119 (B)	23
2.1.7	dossiercode 2012001768	23
2.1.8	dossiercode 95005934 (liquidatiedossier Domaniale Mijn- Maatschappij N.V.)	24
2.1.9	dossiercode 2016000224 (A)	25
2.1.10	Dossiers zonder dossiercode	35
2.1.11	Gescande documenten in het kader van het onderzoeksplan „Na-ijlende gevolgen steenkolenwinning Zuid-Limburg“	36
2.1.11.1	DOM_vullen_van_schachten_1970.pdf	36
2.1.11.2	RHCL_17.05T_153_Vertraege_mit_EBV_ueber_ Wasserhaltung.pdf	36
2.1.11.3	Vertrag_ueber_Wasserhaltung_mit_EBV.pdf	36
2.1.11.4	WS_3759_DOM_vullen_oude_schachten.pdf	37
2.1.11.5	RHCL_17.05T_151_1_RGD_GB_1089_dammen_en_willem_ storing.pdf	37
2.1.11.6	Krahn_1989_Stillegung_Grube_Emil_Mayrisch.pdf	37

2.1.11.7 Peters_1979_Hydrogeologische_Probleme_Aachener_Revier.pdf	38
2.2 Dossiers SodM Centrale Archief Selectiedienst (CAS) Winschoten	38
2.3 Dossiers Gemeente Kerkrade	41
2.3.1 dossiercode zs00001013	41
2.3.2 dossiercode zd00005871	42
2.3.3 dossiercode sloop000029	43
2.3.4 dossiercode zd00003187 en zd00003187/02	43
2.4 Dossiers en gegevens Provincie Limburg	43
2.5 Dossiers Regionaal Historisch Centrum Limburg / Sociaal Historisch Centrum voor Limburg, Maastricht	44
2.5.1 Archiefnummer 07.115 Staatstoezicht op de Mijnen: vestiging Heerlen	44
2.5.1.1 Inventarisnummer 638: Ingekomen en minuten van verzonden stukken, geordend op wederpartij, 1969-1983	45
2.5.1.2 Inventarisnummer 639: Ingekomen en minuten van verzonden stukken, geordend per jaar, 1974-1978	45
2.5.1.3 Inventarisnummer 640: Ingekomen en minuten van verzonden stukken betreffende de studiegroep en werkgroep, 1974-1979	46
2.5.1.4 Inventarisnummer 659: Rapport van de Studiegroep Mijnwater inzake mogelijke wateroverlast als gevolg van mijnsluiting, met tekeningen, kopie, 1971	46
2.5.2 Archiefnummer 17.04 Domaniale Mijn en Aken-Maastrichtse Spoorweg Maatschappij (DM & AMSM)	47
2.5.2.1 Inventarisnummer 5184: Pompmijn, dammen schacht Berenbosch, correspondentie met O.N. - Staatstoezicht, 1967-1971	47
2.5.3 17.05T Oranje-Nassau Mijnen: mijnvelden en mijnzetels	48

2.5.3.1	Inventarisnummer 151: Rapport getiteld: "Mijnwater-inventarisatie, thans en na de sluiting van de mijnen in Zuid-Limburg", door W.F.M. Kimpe, Hoofd Geologisch Bureau voor het mijngebied, Heerlen, 1967	48
2.5.3.2	Inventarisnummer 153: Correspondentie betreffende maatregelen ter bestrijding van de wateroverlast tengevolge van de mijnsluitingen. (zie ook inliggende lijst), 1966-1974	48
2.5.3.3	Inventarisnummer 154: Rapporten besprekingen van de werkgroep pompbedrijf Beerenbosch, 1968-1973	49
2.5.4	EAN_0950: NV Laura & Vereeniging te Eygelshoven	49
2.5.4.1	Inventarisnummer 841: 1968-1973. Algemeen	50
2.5.4.2	Inventarisnummer 842: 1968-1970. Correspondentie met de Domaniale Mijn-Maatschappij NV te Kerkrade	50
2.5.4.3	Inventarisnummer 843: 1969-1970. Juridische Commissie wateroverlast van de mijnen L & V, de Oranje-Nassau Mijnen te Heerlen en de NV Nederlandse Steenkolenmijnen Willem-Sophia te Spekholzerheide	50
2.5.4.4	Inventarisnummer 844: 1969-1974. Pompkosten en kostenverdeling van de pompmijn van de Domaniale Mijn-Maatschappij NV te Kerkrade (de zogenaamde pompmijn Domaniale)	50
2.5.4.5	Inventarisnummer 845: 1969-1971. Samenwerkingsovereenkomst (kleine pompgemeenschap) tussen de mijnen L & V, de Oranje-Nassau Mijnen te Heerlen en de NV Nederlandse Steenkolenmijnen Willem-Sophia te Spekholzerheide	51
2.5.4.6	Inventarisnummer 846: 1969-1973. Correspondentie met de EBV over de pompbemaling van de mijn in Gouley (D)	51
2.5.4.7	Inventarisnummer 847: 1969-1973. Contactcommissie pompbedrijf Beerenbosch (voorheen pompmijn Domaniale)	51
2.5.4.8	Inventarisnummer 848: 1970-1971. Verkoop van de erfpacht en de opstallen van het pompbedrijf Beerenbosch	51

2.5.4.9	Inventarisnummer 849: 1970-1988. Correspondentie met de EBV over het pompbedrijf Beerenbosch	52
2.6	Jaarverslagen van de Inspecteur-Generaal der Mijnen	52
2.6.1	Jaarverslag 1968	52
2.6.2	Jaarverslag 1969	53
2.6.3	Jaarverslag 1970	53
2.6.4	Jaarverslagen 1971 en 1972	54
2.6.5	Jaarverslag 1973	54
2.6.6	Jaarverslag 1974	54
2.6.7	Jaarverslag 1975	54
2.6.8	Jaarverslag 1977	55
2.6.9	Jaarverslag 1979	55
2.6.10	Jaarverslag 1980	55
2.6.11	Jaarverslag 1982	55
2.6.12	Jaarverslag 1985	55
2.6.13	Jaarverslag 1986	56
2.6.14	Jaarverslag 1987	56
2.6.15	Jaarverslag 1988	57
2.6.16	Jaarverslag 1989	57
2.6.17	Jaarverslag 1990	57
2.6.18	Jaarverslag 1991	58
2.6.19	Jaarverslag 1992	58
2.6.20	Jaarverslag 1993	58
2.6.21	Jaarverslag 1994	59
2.6.22	Jaarverslag 1995	60
2.6.23	Jaarverslag 1996	60
2.6.24	Jaarverslag 1998	61
2.6.25	Jaarverslag 1999	61

2.6.26	Jaarverslagen 2000 tot en met 2013	61
2.7	Rapporten en onderzoeken	63
2.7.1	Rapport van de Studiegroep „Hydrologische gevolgen van de mijnsluitingen“ – HET STIJGENDE MIJNWATER IN DE GESLOTEN ZUID-LIMBURGSE MIJNEN	63
2.7.2	Onderzoeken door TU Delft	64
2.7.3	Rapport „Einstellung der bergbaulichen Wasserhaltung im Aachener Steinkohlenrevier – Gutachten über den Anstieg der Standwässer in den einzelnen Wasserprovinzen, Möglichkeiten der Beeinflussung und Auswirkungen auf die Tagesoberfläche“ door DMT-Gesellschaft für Forschung und Prüfung mbH, 8 maart 1991	65
2.7.4	Rapport „Gesamtbericht über die Ergebnisse der Untersuchungen im Zusammenhang der Wasserhaltung durch die Eschweiler Bergwerks-Verein AG“ door Ingenieurbüro Heitfeld-Schetelig GmbH (IHS) in opdracht van de Eschweiler Bergwerks-Verein AG, januari 1997	66
2.7.5	Rapport „Bericht zu den möglichen Auswirkungen des Grubenwasseranstiegs im Südlimburger Steinkohlenrevier - Vorstudie“ door Ingenieurbüro Heitfeld-Schetelig GmbH (IHS) in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken, 27 februari 2007	67
2.7.6	Proefschrift van Peter Rosner „Der Grubenwasseranstieg im Aachener und Südlimburger Steinkohlenrevier - eine hydrogeologisch-bergbauliche Analyse der Wirkungszusammenhänge“, 27 juni 2011	67
2.8	Publicaties en artikelen	68
2.8.1	Geologie en Mijnbouw, 1971, volume 50 (2), p. 237-254: „Mijnwaterproblemen in het kader van opeenvolgende mijnsluitingen“, J.R.P. Crasborn et. al.	68
2.8.2	Oranje-Nassau post	68
2.8.3	Vragen Tweede Kamer	68

2.8.4	SIKORSKI, A., ROSNER, P., VAN HERK, J.M., HOFMANN, T. & HEITFELD, M. (2009): Aachener und Südlimburger (NL) Steinkohlenrevier - Rahmenbedingungen einer grenzüberschreitenden Abwicklung des Grubenwasseranstiegs unter besonderer Berücksichtigung des historischen Altbergbaus.- 9. Altbergbau-Kolloquium, pag. 210 - 222, 8 afb.; Leoben	69
2.9	Telefoongesprek met de heer Thomas Hofmann, directeur EBV GmbH, d.d. 18.07.2016	69
3	Samenvatting	70
4	Conclusie	73
5	Beantwoording vragen	73

1 Uitgangssituatie

In 1974 is in de laatste steenkolenmijn in Limburg de productie beëindigd. Omdat de productie van steenkool net over de grens in Duitsland nog tot 1992 is doorgegaan, is tot 1994 mijnwater opgepompt in pompschacht Beerenbosch II in Kerkrade. Doordat in 1994 deze laatste mijnwaterpompen zijn stilgezet, zal het waterpeil in Limburg op middellange termijn stijgen tot het natuurlijke grondwaterniveau. Op dit moment is niet duidelijk hoe het proces tot het uitzetten van de mijnwaterpompen zich precies heeft voltrokken en welke partijen in welke rollen betrokken zijn geweest bij dat proces.

Voor het verdere proces omtrent de na-ijlende effecten van de steenkoolwinning is het van belang dat duidelijk is

1. hoe het proces tot het uitzetten van de pompen zich precies heeft voltrokken, en
2. wie welke rol heeft gespeeld in dat proces.

Op basis van archiefonderzoek, zowel in Nederland als in Duitsland, zal het proces tot het stopzetten van de pompen gereconstrueerd dienen te worden. Het feitenonderzoek zal bovengenoemde vragen dienen te beantwoorden. De uitkomsten van het feitenonderzoek dienen in een rapportage worden neergelegd.

Verder moeten volgende vragen met behulp van het feitenonderzoek in ieder geval beantwoordt worden:

I. Feiten:

- Wie was a) eigenaar van en b) verantwoordelijk voor de pompen op Nederlands grondgebied die in 1994 zijn stilgezet en die tot die tijd in bedrijf zijn geweest om de steenkoolwinning in Duitsland mogelijk te maken?
- Waar staan de pompen precies?
- Wie bedreef de pompen oorspronkelijk (tot 1974) cq. voor welke mijnbouwmaatschappij waren de pompen oorspronkelijk in bedrijf?

II. Proces voorafgaand aan stilzetten pompen:

- Werd alleen ten behoeve van de kolenwinning in Duitsland tot 1994 mijnwater weggepompt of (ook) om stijging van mijnwater in Nederland te voorkomen (nadat de kolenwinning in Limburg in 1974 was beëindigd)? Zijn daarover notities of rapporten?
- Welke afspraken tussen welke partijen zijn daarover gemaakt (EBV, Rijk, Duitse overheid (deelstaat of anderszins), SodM, provincie, gemeente,

waterschap, andere mijnbouwmaatschappij(en))? (Naar alle waarschijnlijkheid in 1974 maar mogelijk eerder)

III. Proces tot stilzetten pompen in Duitsland:

- Hoe is het proces tot het stilzetten van de pompen in Duitsland verlopen?
- Hoe is daar de besluitvorming tot stilzetting van de pompen gegaan? (In Duitsland heeft in ieder geval een rechtszaak gespeeld omtrent het stopzetten van de mijnwaterpompen. Wie waren partij, welke vraag lag daar voor en wat was het besluit van de rechter?)
- Welke partijen hebben in Duitsland een rol gespeeld in bovengenoemd proces (in ieder geval EBV en de deelstaat, maar speelden er ook nog andere partijen een rol)?
- Welke overwegingen hebben in Duitsland een rol gespeeld met betrekking tot het al dan niet uitzetten van de mijnwaterpompen?
- Wat was de uitkomst van de overwegingen en het proces tot stilzetten van de pompen in Duitsland? (afspraken / overeenkomsten / schaderegelingen / etc.)
- Zijn er tijdens het proces tot stilzetten van de pompen nadere afspraken gemaakt over mogelijke na-ijlende gevolgen van het stilzetten van de pompen?
- Is er sprake van een verjaringstermijn?
- Bestaat EBV nog of is er een rechtsopvolger?

IV. Proces tot stilzetten pompen in Nederland:

- Wie heeft het besluit genomen en de opdracht gegeven om in 1994 de pompen in Nederland stil te zetten? Is het initiatief daartoe vanuit het Duitse bedrijf Eschweiler Bergwerksverein (EBV) gekomen? Wat was de betrokkenheid van de Duitse (deel)staat. Hadden wij (Nederlandse staat, Minister van Economische Zaken) instemmingsrecht of werd het slechts te onzer kennis gebracht?
- Welke procedure is in Nederland doorlopen door EBV om tot het stilzetten van de pompen over te gaan?
- Op welke wijze waren de verschillende partijen betrokken: waterschap, provincie, gemeenten, Rijk, SodM?
- Wat was de betrokkenheid en de rol van SodM en de Nederlandse Staat bij het besluit om in 1994 de pompen stil te zetten?
- Van welke partijen is bekend a) dat zij hebben nagedacht over de gevolgen van het stilzetten van de pompen en b) dat zij daarover met elkaar of met EBV hebben overlegd? (zijn daar nog rapporten of notities van?)
- Is er een overeenkomst tussen Duitsland en Nederland omtrent het aanhouden van de pompen en het stilzetten van de pompen en de mogelijke schade die daaruit voortvloeit? Wat staat er in die overeenkomst (als deze zou bestaan)?

- Is, en indien ja, op welke wijze rekening gehouden met de gevolgen van het stilzetten van de pompen voor het (stijgen van) niveau van het mijnwater in Nederland en de gevolgen daarvan? Zijn daar nog rapporten of notities van?

Door middel van dit rapport wordt het proces tot stilzetten van de mijnwaterpompen, wanneer wat is gebeurd en wanneer wie met wie waarover contact heeft gehad (zowel in Duitsland als in Nederland), in kaart gebracht.

1.1 Gebruikte documenten

- /1/ Offerteaanvraag B73201603241637 - Feitenonderzoek op basis van archiefgegevens; verloop ‚Proces van de stillegging van oppompen mijnwater in Nederlands-Duitse grensgebied‘ met bijgevoegde specificatie van de beoogde opdracht
- /2/ Dossiers archief en documenten Staatstoezicht op de Mijnen, Den Haag
- /3/ Dossiers SodM Centrale Archief Selectiedienst (CAS), Winschoten
- /4/ Dossiers en documenten Ministerie van Economische Zaken, Den Haag
- /5/ Dossiers Regionaal Historisch Centrum Limburg, Maastricht
- /6/ Dossiers Provincie Limburg
- /7/ Dossiers gemeente Kerkrade

1.2 Afkortingen

BA Aachen	=	Bergamt Aachen
DMT	=	DMT GmbH & Co. KG te Essen
EBV	=	Eschweiler Bergwerks-Verein te Hückelhoven
IGM	=	Inspecteur-Generaal der Mijnen
IHS	=	Ingenieurbüro Heitfeld-Schetelig GmbH te Aken
LOBA	=	Landesoberbergamt Nordrhein-Westfalen te Dortmund
MinEZ	=	Ministerie van Economische Zaken
SodM	=	Staatstoezicht op de Mijnen

2 Feitenonderzoek op basis van archiefgegevens

2.1 SodM dossiers

2.1.1 dossiercode 94034880

Per brief van 7 februari 1994 (Nr. 94012758) heeft de gemeente Kerkrade vragen aan Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) gesteld betreffende de gevolgen van het beëindigen van mijnbouwactiviteiten inclusief bemalingen in het aangrenzende Duitsland (waaronder pompinstallatie Beerenbosch). SodM heeft hierop per brief van 25 maart 1994 (Nr. 94017056) geantwoord. Hierin staat geschreven, dat het oppompen van mijnwater in de schacht Beerenbosch II per 1 februari is gestaakt. Het water werd hier vanaf een diepte van ongeveer 380 m (-220 m NAP) opgepompt en op de rivier Wurm te Haanrade geloosd. Men ging er toen vanuit dat de stijghoogte van het mijnwater rond de eeuwwisseling het niveau van +100 m NAP zou bereiken. **Naar de mening van SodM vormt het stijgend mijnwater geen bedreiging voor de eventuele drinkwaterwinning en de bodemgesteldheid in de gemeente Kerkrade.** In 1978 is een rapport uitgebracht over de hydrologische gevolgen van de mijnsluitingen en op grond van dit rapport zijn maatregelen genomen om tijdig gewaarschuwd te worden wanneer verontreinigd mijnwater een bedreiging zou gaan vormen voor de drinkwaterreservoirs in het voormalige mijngebied. Verder verwacht SodM een maximale bodemstijging in de gemeente Kerkrade, wanneer het proces van mijnwaterstijging is afgesloten, van niet meer dan 10 cm en dat deze bodemstijging over grote gebieden gelijkmatig zal zijn en geen aanleiding zal geven tot nieuwe zogenaamde mijnschade. In deze brief geeft SodM ook aan, dat de schacht Beerenbosch II werd gevuld en afgesloten en dat deze werkzaamheden rond 1 mei 1994 worden afgerond. Naar de lange termijn effecten van mijnontginning dicht onder de oppervlakte werd, zoals vermeld in deze brief, studie verricht.

In een tweede brief van 30 maart 1994 van SodM aan de gemeente Kerkrade (Nr. 94017058) betreffende verlaten schachten in de mijnvelden Domaniale en Neuprick bericht de Inspecteur-Generaal der Mijnen (IGM) over de bedreiging van het stijgende mijnwater voor de bovengrond doordat dit mijnwater de voet bereikt van vele slechts met aarde, leem en puin gevulde schachten. In het bijzonder wordt hier op schacht Catharina en op een bespreking van 9 april 1973 tussen de gemeente Kerkrade en SodM gewezen.

In de nota met datum van 31 mei 1994 (Nr. 94044090) over aspecten van de waterhuishouding in het Aken-Limburgse Mijng gebied van Prof.ir. P. van Leeuwen worden heel duidelijk de toen bekende feiten met betrekking tot de mijnwaterstijging in het Zuid-Limburgse mijng gebied beschreven. Hier was er nog sprake van dat het Duitse Staatstoezicht de EBV (Eschweiler Bergwerks-Verein) de verplichting had opgelegd om in het dal van de Worm blijvend mijnwater op te pompen vanaf het niveau van +40 m NAP. Tegen deze beslissing is door de EBV gerechtelijk bezwaar aangetekend. Het mogelijke resultaat van deze procedure is, dat besloten wordt het mijnwater tot het maaiveld niveau van +108 m NAP te laten stijgen. Verder worden in deze nota de energiekosten (ter oriëntatie wordt het jaar 1970 genomen) om 1 m³ mijnwater per minuut 100 m op te pompen met ongeveer fl. 10.000,- op jaarbasis becijfert. Deze nota werd per brief van 27 juni 1994 met kenmerk MIJR/94049297 (SodM-Nr. 94049993) van de Mijnraad aan SodM aangeboden.

In de brief van 9 februari 1995 van het Ministerie van Economische Zaken aan de Landsadvocaat (Nr. 95011345 of WJA/JZ 95011231) staat geschreven, dat de Staat op 22 april 1971 de eigendom van de mijnschacht „Beerenbosch II“ heeft overgedragen aan de Eschweiler Bergwerks-Verein (EBV) voor een bedrag van f 100,-. EBV benutte deze mijnschacht als pompmijn voor haar kolenexploitatie in Duitsland. Zolang EBV pompte is het mijnwater onder het grondgebied van de gemeente Kerkrade niet gestegen. **De akte van 22 april 1971 (zie voorwaarde 6c) verplichtte EBV echter niet om tot in lengte van dagen te blijven pompen.** In deze brief staat verder geschreven, dat de Staat in 1967 de aandelen van NV Domaniale heeft overgenomen.

In de brief van 19 mei 1994 van het Zuiveringsschap Limburg aan de Eschweiler Bergwerks-Verein A.G. (bijlage bij Nr. 94044100) deelt het Zuiveringsschap mede, de aan EBV verleende vergunningen voor het brengen van opgepompt mijnwater, afkomstig van de mijnschacht „Beerenbosch“, in het oppervlaktewater genaamd de Worm in te trekken. Reden is dat met ingang van 31 januari 1994 de pomp buiten bedrijf is gesteld, waardoor er geen opgepompt mijnwater meer op het oppervlaktewater wordt geloosd.

SodM heeft per brieven van 17 juni 1994 (Nr. 94034170) en 3 oktober 1994 (Nr. 94065461) een bewoner in het Zuid-Limburgse mijng gebied geïnformeerd over het verlaten van de schacht Beerenbosch en het stopzetten van het oppompen van mijnwater. Hierin wordt beschreven dat er in overleg met de

betrokken mijnonderneming EBV en het Landesoberbergamt Nordrhein-Westfalen een strategie is ontworpen met betrekking tot het veilig verlaten van het voormalige mijngebied langs het grensriivertje de Worm. Verder staat hier geschreven, dat hoewel de beide pompschachten Beerenbosch te Kerkrade en von-Goerschen-Schacht te Würselen al gevuld zijn, in beide schachten de technische voorziening getroffen is om indien nodig op een later tijdstip het oppompen van mijnwater weer te hervatten.

Per brief van 19 februari 1997 (Nr. 97011298, dossier -1.823.383.7) van de Provincie Limburg aan SodM vraagt de provincie of en onder welke omstandigheden de stijging van het mijnwater tot een beïnvloeding van de waterkwaliteit van diverse pompstations van de NV Waterleiding Maatschappij kan leiden.

In het rapport „HET MIJNWATER – stand van zaken voorjaar 1998“ (Nr. 10017394), uitgebracht in oktober 1998 en opgemaakt door Van Rooijen Adviezen, Staatstoezicht op de Mijnen en de Provincie Limburg, wordt een evaluatie gemaakt van de eventuele effecten van het stijgende mijnwater op de kwaliteit van het grondwater in het dekterrein. Hierin staat beschreven, dat ter bescherming van de langst producerende mijnen in Nederland, de O.N. I te Heerlen en de Julia te Eyselshoven, en voor bescherming van de in Duitsland gelegen mijn Anna-Emil Mayrisch, in Beerenbosch een pompschacht ingericht is waar tot 1 februari 1994 per minuut tussen 12 en 14 m³ mijnwater is opgepompt vanaf een niveau van -220 m NAP. Ter controle van het stijgingsproces van dit mijnwater zijn in 5 voormalige mijnschachten peilinrichtingen geplaatst, t.w. in de schachten Beerenbosch, Willem I van de Domaniale mijn, schacht II van S.M. Wilhelmina, schacht II van de O.N. I en schacht II van de mijn Julia. Op pagina 13 van het rapport staat ook: „*Om tegen deze eventuele gevaren maatregelen te kunnen nemen is bij het opvullen van de schacht Beerenbosch in 1994 een pompbuis ingebouwd en zijn bij Kerkrade de voorzieningen voor waterafvoer naar de Worm in stand gehouden. **Mocht in het dekterrein of aan maaiveld een ongewenste situatie ontstaan, dan is herinrichting van de pompschacht Beerenbosch mogelijk.***“ ... „*Hervatten van de pompactiviteiten in schacht Beerenbosch heeft alleen effect op de mijnwaterstand op het plateau van Kerkrade en in het dal van de Worm.*“ Op pagina 15 staat: „*In historische tijden is het mijnwater op het plateau van Kerkrade van de hoger gelegen oude mijnwerken via waterkanalen op de Worm geloosd. Wanneer deze kanalen weer*

watervoerend gemaakt worden zal het mijnwater langs de Nederlands-Duitse grens niet veel hoger stijgen dan het niveau van de Worm, dus ongeveer +100 m NAP. De Eschweiler Bergwerks Verein (E.B.V.) probeert in het gebied van Kohlscheid-Strass het oude waterkanaal de Further-Stollen weer in te richten als waterafvoer.“

In de bijlage bij de brief van de Bezirksregierung Arnsberg Abteilung 6 Bergbau und Energie in NRW van 4 februari 2010 (Nr. 10024397) aan SodM is het document „Bericht über die Ergebnisse des Grubenwasseranstiegs im Aachener und Südlimburger Steinkohlenrevier - Beobachtungsphase 01.01.2008 bis 31.12.2008 - bijgevoegd. Deze rapporten worden jaarlijks opgemaakt, omdat de EBV op basis van de „4. Ergänzung vom 16.03.2005 des Abschlussbetriebsplanes vom 29.06.1993“ een omvangrijk monitoringprogramma ter controle van de mijnwaterstijging in de Akense en Zuid-Limburgse steenkolenmijnstreek uitvoert. De Bezirksregierung Arnsberg heeft de EBV een „Wasserrechtlichen Erlaubnis zur Entnahme von Grubenwasser aus dem Von-Goerschen-Schacht in Würselen und Einleitung in die Wurm (86.9 10-7-1-4) vom 20.06.2003“ verleent. Met de veranderde beslissingen van 10 maart 2008 (61.g 10-7-1-4) van bovengenoemde „Wasserrechtlichen Erlaubnis“ en 13 november 2008 (63.e9-1.4-1-5/KA) van de „4. Ergänzung des Abschlussbetriebsplanes“ werden de door de EBV voorgestelde amendementen van het onderzoeksprogramma door de Bezirksregierung Arnsberg toegelaten. Het onderzoeksprogramma werd daarna in 2008 aangepast.

2.1.2 dossiercode 94064191

Dit dossier bevat besprekingsverslagen van de bespreking tussen DMT/EBV/DOM/ON/LOBA en SodM van 8 mei 1990 over de pompactiviteiten in het Limburgse en Akense steenkolenbekken. Hier gaat het voornamelijk over het DMT-rapport in het kader van de „Abschlussbetriebsplan“, die EBV bij LOBA ter goedkeuring moet indienen. Verder bevat dit dossier een afschrift van de bespreking op 21 juni 1990 bij de EBV over de „Grubenwasserproblematik im deutsch-niederländischen Grenzgebiet nach der Stillegung des Steinkohlenbergwerks Emil Mayrisch“ tussen EBV/RAG/DMT/BA Aachen en LOBA NW. De overwegingen om het mijnwater via de verlaten Nederlandse schachten Emma 4 en Oranje Nassau III op te

pompen, worden hier uit technische redenen verworpen. Verder worden hier de aanbevelingen van het conceptrapport van DMT nader beschreven. Van deze bespreking heeft het LOBA ook een verslag opgemaakt. Hierin staat geschreven, dat het bij de Nederlandse autoriteiten bekend is, dat door het stijgen van het mijnwater tot vlak onder het maaiveld het gevaar toeneemt, dat de vulkolom van schachten kan inzakken en daardoor instortingen aan maaiveld kunnen optreden. **Vanwege het geringe aantal potentieel relevante schachten en de kleine regio van instortingsgebieden wordt er van de Nederlandse overheid weinig belang aan gehecht.** Het is gepland om passende voorzorgsmaatregelen alleen in geval van schade te nemen.

Per brief van 12 januari 1993 met kenmerk 0006/-1.823.335.5 van SodM aan de Eschweiler Bergwerks-Verein AG **bestaat van de kant van het Nederlandse Staatstoezicht op de Mijnen geen bezwaar tegen het beëindigen van het oppompen van mijnwater begin 1994.** EBV heeft vooraf tijdens de bespreking van 23 november 1992 mededeling gedaan van het voornemen om de pompactiviteiten in de schacht Beerenbosch omstreeks 1 januari 1994 te beëindigen en om daarna tot definitieve afsluiting van de schacht over te gaan. SodM gaat ermee akkoord dat de afsluiting van de schacht Beerenbosch geschiedt volgens de Duitse richtlijnen. Voor de peiling van het stijgende mijnwater dient wel een meetbuis in de schacht Beerenbosch te worden aangebracht. SodM gaat er in deze brief vanuit, dat het stijgende mijnwater geen bedreiging zal vormen voor de bovengrond in Nederland. Naar aanleiding van deze brief heeft er op 2 februari 1993 een overleg tussen EBV en SodM plaatsgevonden.

Per brief van 29 april 1993 (Nr. 002823) heeft het Landesobergbamt Nordrhein-Westfalen een besprekingsverslag aan SodM toegestuurd over het stopzetten van de pompactiviteiten in de Akense steenkolenmijnzetel. Bij de bespreking op 25 maart 1993 tussen SodM, BA Aachen en LOBA NRW werd voornamelijk over het ingediende sluitingsplan van EBV en de betreffende ontwerpbeschikking van LOBA NRW gesproken.

Het Bergamt Aachen heeft per brief van 29 juni 1993 (Nr. 93050505) een kopie van de „Betriebsplan-Zulassung“ met betrekking tot het „Steinkohlenbergwerk Emil Mayrisch; hier: Einstellung der Wasserhaltungen im von-Goerschen-Schacht in Würselen und im Schacht Beerenbosch II in Kerkrade (NL)“ aan SodM opgestuurd. Hierin wordt de door EBV ingediende „Sonderbetriebsplan vom 22.10.1990“ met voorwaarden goedgekeurd. Eén van deze voorwaarden

is, dat het mijnwater ten westen van de tektonische breuk „Feldbiß“ in de mijnvelden Gouley-Laurweg en Domaniale op lange termijn niet meer dan het niveau van +40 m NN mag overtreffen.

In de brief van 22 juli 1993 deelt het Bergamt Aachen aan SodM mee, dat de EBV een contradictoire procedure tegen de bovengenoemde beschikking „Betriebsplan-Zulassung“ is gestart.

Per brief van 27 juli 1993 (Nr. 93056951) stuurt het Bergamt Aachen aan SodM een kopie van een brief van het Ministerium für Wirtschaft, Mittelstand und Technologie des Landes Nordrhein-Westfalen aan het Ministerie van Economische Zaken over het sluitingsplan schacht Beerenbosch van EBV aan SodM. **Hierin staat dat de „nordrhein-westfälische Bergbehörde“ van mening is, dat de schacht Beerenbosch tot nader order essentieel is voor het oppompen van het mijnwater.**

Naar aanleiding van een bespreking tussen de Provincie Limburg en SodM op 1 februari 1993 heeft de Provincie een besprekingsverslag (Nr. 001938) met afspraken over de problematiek rond het stijgend mijnwater aan SodM toegestuurd. SodM informeert de Provincie over het verdere verloop van de procedure.

Per brief van 18 augustus 1995 (Nr. 95059532) stuurt het Bergamt Düren aan SodM ter kennisgeving de „2. Änderung zum zugelassenen Sonderbetriebsplan“ betreffende „Steinkohlenbergwerk Emil Mayrisch; Einstellung der Wasserhaltungen im von-Goerschen-Schacht in Würselen und im Schacht Beerenbosch II in Kerkrade //NL“. Hierin staat in de aanvullende bepaling nr. 2, dat het waterniveau ten westen van de breuk „Feldbiß“ tot -20 m NN onder voorwaarden mag stijgen. Het bezwaar van EBV blijft bestaan.

De EBV deelt in haar brief van 18 maart 1994 (Nr. 94024965) aan het Bergamt Aachen en SodM o.a. mede, dat zij de pompactiviteiten in de von-Goerschen-Schacht en schacht Beerenbosch II door het goedgekeurde sluitingsplan (e9-1.4-1-5) van 4 februari 1994 voor onbepaalde tijd heeft stopgezet.

Op 11 mei 1993 dient de EBV bij SodM de „Sonderbetriebsplan für das Verfüllen und Abdecken des Tageschachtes Beerenbosch II der ehemaligen Zeche Domaniale in Kerkrade (aufgestellt nach den Richtlinien des LOBA NW vom 5.11.1979 in der Fassung vom 14.3.1983 –Sammelblatt des LOBA NW A2.26- 18.13.1-5-6-) und für Abschlußmaßnahmen im Betriebsgelände“ (Nr.

003013) in. Hierin wordt beschreven, hoe de schacht Beerenbosch II wordt opgevuld en verlaten. Aan de voorwaarde van SodM (zie brief met kenmerk 0006/-1.823.335.5) een peilbuis in de schacht in te richten, wordt voldaan. In de brief van 25 mei 1993 van EBV aan SodM worden geactualiseerde bijlagen m.b.t. het sluitingsplan toegestuurd.

Per brief van 16 juli 1993 met kenmerk 93042763 informeert SodM het Ministerie van Economische Zaken over de sluiting van schacht Beerenbosch II. Hierin wordt weergegeven, **dat tegen sluiting van Beerenbosch II vanwege te verwachten gevolgen aan de Nederlandse oppervlakte geen bezwaren bestaan**. Van Duitse zijde bestaan wel bezwaren en verzoeken om inzage in het sluitingsplan van EBV.

In de brief van het Ministerie van Economische Zaken met kenmerk E/EOG/O/93064393 deelt deze het Ministerium für Wirtschaft, Mittelstand und Technologie des Landes Nordrhein-Westfalen mede, dat met betrekking tot de pompactiviteiten in schacht Beerenbosch II EZ SodM gevraagd heeft met het Bergamt Aachen hierover contact op te nemen.

Per brief van 24 november 1993 met kenmerk 93075691 van SodM aan EBV **schrijft SodM geen bezwaar** (letterlijk: „keine Bedenken“) **te hebben tegen het stopzetten van de pompactiviteiten in schacht Beerenbosch II begin 1994**. Verder wordt de ingediende „Sonderbetriebsplan für das Verfüllen und Abdecken des Tagesschachtes Beerenbosch II“ zonder opmerkingen goedgekeurd („zugelassen“).

SodM deelt per brief van 24 november 1993 met kenmerk 93081209 aan het Ministerie van Economische Zaken mede, dat er op 20 oktober 1993 een bespreking heeft plaatsgevonden tussen EBV, LOBA NRW, Bergamt Aachen, Ruhrkohle AG en SodM betreffende het „Sonderbetriebsplan Schachtverfüllung Beerenbosch II“. In deze bespreking werd overeengekomen, dat EBV het bovengenoemde sluitingsplan aan het Bergamt Aachen zal doen toekomen en **dat SodM geen bezwaar heeft tegen beëindigen oppompen mijnwater begin 1994 en de daarop volgende definitieve afsluiting van schacht Beerenbosch II**.

In de „Verfügung zu e 9-1.4 -1-5“ van het Bergamt Aachen aan het Landesoberbergamt NRW van 20 december 1993 (Nr. 94012667) wordt over de bespreking van 20 oktober 1993 gerapporteerd. Hierin staat, dat de schacht Beerenbosch II op een zodanige wijze wordt opgevuld en afgesloten, **dat in**

het geval van noodzakelijke pompmaatregelen het oppompen van mijnwater mogelijk is.

In de brief van 10 juni 1994 met kenmerk 94034156 van SodM aan EBV inzake de brief van het Zuiveringschap Limburg waarin deze de vergunning voor het lozen van mijnwater op het riviertje de Worm wil intrekken, adviseert SodM bezwaar hiertegen bij de Raad van State in te dienen. Dit bezwaar werd niet ingediend, omdat het onderwerp op 13 juni 1994 met EBV werd besproken.

Per brief van 31 maart 1992 van EBV aan SodM (Nr. 002199) informeert EBV, dat ze al eerder per brief van **29 maart 1989** SodM had ingelicht over de plannen om de pompactiviteiten in het Akense steenkolengebied inclusief schacht Beerenbosch te staken. Tot die datum heeft SodM hierop niet gereageerd. Conform het verdrag van 8 oktober 1971 met betrekking tot de pompschacht Beerenbosch vraagt EBV aan SodM, of de schacht Beerenbosch II na beëindiging van de pompactiviteiten opgevuld moet worden en welke voorschriften, regels en voorwaarden hierbij gelden.

Als reactie op de bovengenoemde brief van EBV heeft SodM per brief van 23 april 1992 met kenmerk 2508/-1.790 het Landesoberbergamt Nordrhein-Westfalen geïnformeerd, dat er **van Nederlandse zijde geen dwingende reden bestaat, de pompactiviteiten in schacht Beerenbosch na 1 februari 1994 voort te zetten en de schacht nog langer open te laten staan. Uit oogpunt van SodM is de schacht Beerenbosch II uit mijnbouwkundige en hydrologische aspecten de minst geschikte locatie voor een permanente mijnwaterhuishouding in het Akens-Limburgse steenkolenmijngebied.** SodM vraagt vanwege deze grensoverschrijdende kwestie om advies in deze bij het LOBA.

Per brief van 18 mei 1992 met kenmerk 3038/-1.790 geeft SodM antwoord op de brief van EBV, dat er **van Nederlandse zijde geen dwingende reden bestaat, de pompactiviteiten in schacht Beerenbosch na 1 februari 1994 voort te zetten en de schacht nog langer open te laten staan.** Omdat het hier echter om een gemeenschappelijk belang met de Duitse mijnautoriteiten gaat, laat SodM zich in deze aangelegenheid door het LOBA adviseren. Naar aanleiding van dit advies zal SodM EBV informeren en stelling nemen over de opvulling, voorschriften en voorwaarden.

Per brief van 16 april 1991 (Nr. 002939) informeert EBV SodM over het beschikbaar zijn van het DMT rapport en de toezending daarvan aan het LOBA NRW via het Bergamt Aachen.

SodM heeft per brief van 20 maart 1992 met kenmerk 1780/-1.823.335.5 Gedeputeerde Staten van Limburg over de plannen tot sluiting van schacht Beerenbosch II geïnformeerd. Over de definitieve plannen zal SodM de Provincie te zijner tijd in kennis stellen.

Per brief van 22 juni 1994 van EBV aan SodM (Nr. 94049302) wordt het eindrapport met bijlagen van het opvullen en afsluiten van schacht Beerenbosch II („Abschlußbericht zum Sonderbetriebsplan über das Verfüllen und Abdecken des Tagesschachtes Beerenbosch II der ehemaligen Zeche Domaniale in Kerkrade“) kort weergegeven.

Het Bergamt Aachen heeft per brief van 8 februari 1994 (Nr. 94014226) SodM geïnformeerd over de verandering van de goedgekeurde „Sonderbetriebsplan der EBV AG für die Wasserhaltungen Gouley – Beerenbosch II“ van 4 februari 1994. Deze verandering bevat een aantal aanvullende voorwaarden. Het uiteindelijke pompniveau is hier nog steeds op +40 m NN vastgelegd. De tussentijdse stijghoogte mag niet meer dan -46 m NN bedragen. De verdere stijging wordt daarna met het Bergamt Aachen afgestemd.

SodM heeft per brief van 5 oktober 1994 met kenmerk 94047169 afschriften van de akte van verkoop en koop van schacht Beerenbosch en de „Sonderbetriebsplanzulassung“ van 4 februari 1994 van het Bergamt Aachen naar het Zuiveringschap Limburg gestuurd.

De kopie der akte van VERKOOP EN KOOP door de Staat der Nederlanden aan de naamloze vennootschap naar Duits recht, genaamd „Eschweiler Bergwerks-Verein“ gevestigd te Kohlscheid (D) van de mijnschacht genaamd „Beerenbosch II“, zich bevindende in het terrein, kadastraal bekend in de sectie 8 nummer 6116, met de in die schacht aanwezige installaties, voor zover aan de Staat der Nederlanden in eigendom toebehorende van 22 april 1971 is als bijlage bij dit rapport bijgevoegd. In deze akte zijn diverse voorwaarden beschreven. Echter de voorwaarde 6c stelt, dat de koper **„ten allen tijde het recht heeft het oppompen van water uit de in de overeenkomst bedoelde schacht tijdelijk of definitief te staken“**.

Het Zuiveringschap Limburg heeft per brief van 2 november 1994 (Nr. 94082001) SodM in kennis gesteld, dat het Zuiveringschap het

intrekkingsbesluit d.d. 19 mei 1994, om door EBV opgepompt mijnwater afkomstig van de mijnschacht Beerenbosch te Kerkrade op de Worm te lozen, heeft ingetrokken. Dit naar aanleiding van het ingestelde beroep door EBV tegen het intrekkingsbesluit van het Zuiveringsschap.

In de brief van 4 september 1995 met kenmerk 95054590 informeert SodM de eigenaar van het perceel waar de afvoerbuis van mijnwater komende vanaf de locatie Beerenbosch uitmondt, dat deze met een open hekwerk wordt afgesloten, zodat niemand toegang tot de afvoerbuis kan verschaffen. Verder staat in deze brief, dat de EBV contact met de eigenaar zal opnemen, voor het sluiten van een erfdienstbaarheid, zodat een eventuele heringebruikname verzekerd is.

2.1.3 dossiercode 2006008954 (A)

Per brief van 22 december 2005 met kenmerk 5729147 heeft SodM aan het Ministerie van Economische Zaken een notitie over de problematiek van de voormalige steenkoolontginningen en stijgend mijnwater gestuurd. Hierin verzoekt SodM nader onderzoek naar de gevolgen van het stijgende mijnwater te laten uitvoeren.

In de brief van SodM met datum 23 juli 2009 en kenmerk 9132052 aan het College van B&W van de gemeente Kerkrade worden de punten van een gemeenschappelijke bespreking van 11 juni 2009 opgesomd. Hierin staat geschreven, dat SodM een overleg met de Bezirksregierung Arnsberg Abteilung 6 Bergbau und Energie in NRW heeft gehad over de schadelijke effecten van het stijgende mijnwater. **Eén van de conclusies van dit overleg was, dat de Duitse mijnautoriteiten weliswaar toestemming heeft gegeven om het oppompen van het mijnwater te staken, maar tegelijkertijd geen toestemming heeft gegeven om de pompinstallaties te ontmantelen. Men wil de mogelijkheid openhouden om het pompen alsnog te hervatten, zodra er ongewenste effecten aan het maaiveld optreden.**

Per brief van 10 maart 2010 heeft SodM een nota (nr. 10037197) over de gevolgen van het stijgend mijnwater aan het Ministerie van Economische Zaken gestuurd. Hierin worden de risico's voor Nederland nogmaals nader beschreven en wordt er gewezen op het feit, dat de EBV in 2010 een geactualiseerd sluitingsplan waarin men het mijnwater boven het niveau van +40 m NAP wil laten stijgen, bij de Bezirksregierung Arnsberg gaat indienen.

Met de Bezirksregierung werd Arnsberg afgesproken, dat men de ontwerptoestemming aan de Nederlandse overheid zal voorleggen.

In 2011 is er overleg geweest tussen SodM, de Provincie Limburg en gemeente Heerlen over een mogelijk opvolgrapport „stijgend mijnwater“ van 1998.

Op vrijdag 30 november 2012 heeft SodM samen met de provincie Limburg een besloten informatiebijeenkomst „stijgend mijnwater“ voor afgevaardigden van de gemeenten in de voormalige Limburgse mijnstreek, de provincie Limburg en het waterschap Roer en Overmaas georganiseerd. Dit Technisch Platform Stijgend mijnwater cq. TP Nazorg Steenkolenwinning kwam ook op 31 mei 2013 bijeen.

In de e-mails van 12 juni 2014 en 6 november 2014 (Nr. 14182633) heeft SodM naar aanleiding van vragen van het Ministerie van Economische Zaken een kort overzicht gegeven over het proces rondom het stoppen van het pompen van mijnwater.

2.1.4 dossiercode 2007005119

Per brief van 25 juni 2014 (Nr. 14110944) stuurt de Bezirksregierung Arnsberg Abteilung 6 Bergbau und Energie in NRW het „Bericht über die Ergebnisse des Grubenwasseranstiegs im Jahr 2013“ naar SodM in het kader van de „Abschlussbetriebsplan über die Einstellung der Wasserhaltung im Von-Goerschen-Schacht der ehemaligen Grube Gouley in Würselen und im Schacht Beerenbosch II der ehemaligen Grube Domaniale in Kerkrade (NL)“ van de EBV. Hieruit afgeleid, betekent dit voor het waterniveau in de Nederlandse mijnvelden Domaniale, Wilhelmina en Oranje Nassau I een mijnwaterstand tussen +9 m NAP en +33,3 m NAP.

Per brief van 8 september 2015 (Nr. 15126810) stuurt de Bezirksregierung Arnsberg Abteilung 6 Bergbau und Energie in NRW het „Bericht über die Ergebnisse des Grubenwasseranstiegs im Jahr 2014“ naar SodM in het kader van de „Abschlussbetriebsplan über die Einstellung der Wasserhaltung im Von-Goerschen-Schacht der ehemaligen Grube Gouley in Würselen und im Schacht Beerenbosch II der ehemaligen Grube Domaniale in Kerkrade (NL)“ van de EBV. Hieruit afgeleid, betekent dit voor het waterniveau in de Nederlandse mijnvelden Domaniale, Wilhelmina en Oranje Nassau I een

mijnwaterstand tussen +12 m NAP en +36 m NAP. Verder wordt voorgesteld, om het monitoringinterval voor de schachten Von-Goerschen-Schacht, Willem II (DOM) en Beerenbosch II van maandelijks naar 2-maandelijks te veranderen.

2.1.5 dossiercode 2007005119 (A)

Dit dossier bevat een brief (Nr. 9118080) van 29 juni 2009 van de Bezirksregierung Arnsberg aan SodM met een besprekingsverslag van het gemeenschappelijk gesprek tussen beide partijen op 27 april 2009 te Düren.

Per brief van 21 maart 2008 met kenmerk 8034605 informeert SodM het Ministerie van Economische Zaken over de inhoud van de voorstudie van IHS m.b.t. de gevolgen van het stijgend mijnwater in Nederland.

Per brief van 20 december 2007 (Nr. 8000426) informeert de Bezirksregierung Arnsberg, Bergverwaltung Düren, SodM over de 5e aanpassing van het sluitingsplan van EBV, ingediend op 19 september 2007 en de goedkeuring hiervan. Het ging hier om het ontmantelen van de derde pomp in de von-Goerschen-Schacht.

Per brief van 7 augustus 2007 (Nr. 7098742) stuurt de Bezirksregierung Arnsberg, Dortmund, aan SodM de kennisgeving van de EBV om het monitoringprogramma te mogen aanpassen. Per brief van 24 augustus 2007 met kenmerk 7100685 van SodM aan de Bezirksregierung geeft SodM aan hiertegen geen bezwaar te hebben, maar wel over de stand van zaken geïnformeerd te willen blijven. Tevens werd het „Bericht über die Ergebnisse des Grubenwasseranstiegs im Aachener und Südlimburger Steinkohlenrevier – Beobachtungsphase 01.01.2006 bis 31.12.2006 –“ van IHS als bijlage meegestuurd.

Per brief van 19 december 2006 (Nr. 6114992) informeert het Bergamt Düren, SodM over de 5e aanpassing van het sluitingsplan van EBV, ingediend op 28 november 2006 en de goedkeuring hiervan. Het ging hier om het tijdelijk hervatten van de pompactiviteiten in de Von-Goerschen-Schacht als pomptestfase zoals in het goedgekeurd sluitingsplan van 16 maart 2005 als bepaling is opgenomen.

Dit dossier bevat verder een aanbiedingsbrief (Nr. 6042088) van 26 mei 2006 van het Bergamt Düren aan SodM met het „Bericht über die Ergebnisse des

Grubenwasseranstiegs im Aachener und Südlimburger Steinkohlenrevier – Beobachtungsphase 01.01.2005 bis 31.12.2005 –“ van IHS als bijlage.

Verder bevat dit dossier de door het Bergamt Düren ter beschikking gestelde aanvraag (Nr. 5050856) van EBV van 22 september 2004 aan het Bergamt Düren voor de 4e aanpassing van het sluitingsplan van 22 oktober 1990 om het monitoringprogramma aan te passen. Als bijlagen bevat dit dossier het bericht „Überwachungsprogramm im Rahmen des Grubenwasseranstiegs im Aachener Steinkohlenrevier bis in ein Niveau von 40 mNN westlich des Feldbiß und ein Niveau von ± 0 mNN östlich des Feldbiß – 3. Stufe –“ en het „8. Bericht über die Ergebnisse der Untersuchungen zur Überwachung der Auswirkungen des Grubenwasseranstiegs im Aachener Steinkohlenrevier auf die Grundwasserverhältnisse im Deckgebirge östlich des Feldbiß – Beobachtungszeitraum 01.01. bis 31.12.2004 –“ (Nr. 5050852) van IHS.

2.1.6 dossiercode 2007005119 (B)

Dit dossier bevat een aanbiedingsbrief (Nr. 13105800) van 7 juni 2013 van de Bezirksregierung Arnsberg aan SodM met het „Bericht über die Ergebnisse des Grubenwasseranstiegs im Aachener und Südlimburger Steinkohlenrevier – Beobachtungsphase 01.01.2012 bis 31.12.2012 –“ van IHS als bijlage.

Dit dossier bevat een aanbiedingsbrief (Nr. 12070392) van 23 mei 2012 van de Bezirksregierung Arnsberg aan SodM met het „Bericht über die Ergebnisse des Grubenwasseranstiegs im Aachener und Südlimburger Steinkohlenrevier – Beobachtungsphase 01.01.2011 bis 31.12.2011 –“ van IHS als bijlage.

Dit dossier bevat een aanbiedingsbrief (Nr. 10162953) van 29 oktober 2010 van de Bezirksregierung Arnsberg aan SodM met het „Bericht über die Ergebnisse des Grubenwasseranstiegs im Aachener und Südlimburger Steinkohlenrevier – Beobachtungsphase 01.01.2009 bis 31.12.2009 –“ van IHS als bijlage.

2.1.7 dossiercode 2012001768

Dit dossier bevat geen relevante stukken.

2.1.8 dossiercode 95005934 (liquidatiedossier Domaniale Mijn-Maatschappij N.V.)

Dit dossier bevat enkele onderwerpen met concrete maatregelen, die per brief van 30 oktober 1995 door de directeur-vereffenaar van de Domaniale Mijn-Maatschappij N.V. in liquidatie aan de Minister van Economische Zaken onder zijn aandacht gebracht werden, die ten behoeve van de voltooiing van de liquidatie nog getroffen dienen te worden.

De Staat heeft in 1966 alle aandelen van Domaniale Mijn-Maatschappij N.V. verworven. Verder heeft de Staat op 29 december 1966 / 10 januari 1967 een overeenkomst van geldlening met de Domaniale Mijn-Maatschappij N.V. gesloten. In augustus 1969 werd de pachtovereenkomst met de Staat beëindigd. De Staat is eigenaar van de ontginningsrechten voor steenkolen in het gebied van de Domaniale Mijn. Op 8 juni 1977 werd besloten de Domaniale Mijn-Maatschappij N.V. per 1 juli 1977 in liquidatie te laten gaan. Door een langdurige mijnschadeprocedure (tot medio 1993) heeft de liquidatie vele jaren vertraging opgelopen.

Het dossier belicht de verschillende aspecten van mogelijke toekomstige gevolgen door de mijnbouwactiviteiten van de Domaniale Mijn en de problematiek rond het stijgende mijnwater. Veelal wordt op de juridische aspecten hiervan ingegaan. Hierin wordt bijvoorbeeld ingegaan op de nazorgplicht en de juridische grondslag van de onrechtmatige daad van art. 162 boek 6 BW. Verkeersopvattingen spelen een grote rol bij het bepalen of een handelen of nalaten onrechtmatig is. Verder wordt het thema aansprakelijkheid en verjaring beschreven.

Op pagina 13 van bijlage V staat geschreven: „***Staatstoezicht op de Mijnen heeft aan geen enkele mijnonderneming de plicht opgelegd ook na sluiting van de mijnwerken mijnwater te blijven wegpompen***“.

In het aanhangsel bij bijlage V worden de consequenties van het eventueel niet meer pompen van het mijnwater beschreven.

In de aanhangsels bij bijlage VII staat op pagina 6 geschreven: „*De Bergbehörde [in Duitsland] kunnen in beginsel noch de Staat, noch de N.V. Domaniale verplichten over te gaan tot hervatting en vervolgens blijvend wegpompen van mijnwater, noch verplichten de kosten hiervoor te dragen. Wel zouden de Bergbehörde de Staat of de N.V. Domaniale aan de hand van de criteria van het OBG NW [Ordnungsbehördengesetz Nordrhein-Westfalen]*

kunnen verplichten mijnwerken die door de mijnwaterstijgingen worden bedreigd veilig te stellen. Dit kan, zoals reeds gezien, alleen als de veiligheid van personen in gevaar komt.“ Verder bevat dit aanhangsel de overeenkomst „Vertrag über die Regelung von den Gruben der Domaniale Mijn-Maatschappij N.V. und des Eschweiler Bergwerks-Vereins verursachter Bergschäden“.

De naamloze vennootschap DOMANIALE MIJNMAATSCHAPPIJ NV in liquidatie is bij vonnis van de arrondissementsrechtbank te Maastricht d.d. 19 december 1996 in staat van faillissement verklaard.

2.1.9 dossiercode 2016000224 (A)

Dit dossier bevat de correspondentie omtrent het ingediende sluitingsplan om het oppompen van mijnwater in de von-Goerschen-Schacht in Würselen en in schacht Beerenbosch II in Kerkrade na sluiting van de steenkolenmijn Emil Mayrisch op 31 december 1992 te staken.

Verder werden bij SodM aanwezige dossiers zonder dossiercode omtrent de vorengenoemde correspondentie geraadpleegd.

Hieronder volgt een chronologische opsomming van de bovengenoemde correspondentie inzake de „Einstellung der Wasserhaltungen im von-Goerschen-Schacht in Würselen und im Schacht Beerenbosch II in Kerkrade/NL:

Tabel 1: Overzicht correspondentie inzake sluitingsplan EBV

datum	van	aan	betref
29-03-1989	EBV	SodM	Mededeling stopzetten pompactiviteiten in Akens steenkolengebied en opdracht DMT-rapport
22-10-1990	EBV	Bergamt Aachen	Indienen sluitingsplan (Abschlußbetriebsplan) i.v.m. stopzetten waterhuishouding in de von-Goerschen-Schacht en de schacht Beerenbosch II
16-04-1991	EBV	LOBA via Bergamt Aachen	Toesturen van het DMT-rapport inzake stillegging mijnwaterhuishouding in Duits-Nederlands grensgebied als supplement van het sluitingsplan
16-04-1991	EBV	SodM	Kennisgeving van het gereedkomen van het DMT-rapport inzake stillegging mijnwaterhuishouding in Duits-Nederlands grensgebied

31-03-1992	EBV	SodM	Aanvraag stopzetten waterhuishouding schacht Beerenbosch II en opvulling schacht
23-04-1992	SodM	LOBA	Kennisgeving van aanvraag EBV sluitingsplan Beerenbosch II en dat er van Nederlandse kant geen dwingende reden bestaat om pompactiviteiten in schacht Beerenbosch na 1 februari 1994 te exploiteren en de schacht nog verder open te houden; verder vraagt SodM bij LOBA om advies
18-05-1992	SodM	EBV	Antwoordbrief op brief EBV van 31-03-1992: van Nederlandse zijde bestaat er geen dwingende reden om pompactiviteiten in schacht Beerenbosch na 1 februari 1994 te exploiteren en de schacht nog verder open te houden; voorbehoudens beraad met LOBA over voorschriften en voorwaarden
27-10-1992	EBV	Bergamt Aachen	Brief met mededeling, dat EBV het niet nuttig vindt, het DMT-rapport aan de Nederlandse autoriteiten ter beschikking te stellen op navraag uit Nederland
12-01-1993	SodM	EBV	Brief definitieve afsluiting schacht Beerenbosch en geen bezwaar van SodM tegen het beëindigen van het oppompen van mijnwater begin 1994
04-03-1993	EBV	Bergamt Aachen	Kennisgeving stopzetten van oppompen mijnwater in schacht Beerenbosch II per 31 januari 1994 en toesturen kopie brief van SodM van 12 januari 1993
25-03-1993	Bergamt Aachen	-	Tijdens bespreking van 25 maart 1993 bij het Bergamt Aachen werd het DMT-rapport aan de vertegenwoordigers van SodM overhandigd
29-04-1993	LOBA	SodM	Toezending notitie gemeenschappelijke bespreking van 25-03-1993 bij BA Aachen inzake stopzetten oppompen mijnwater in Akens steenkolengebied en ontwerpbeschikking goedkeuring sluitingsplan EBV
11-05-1993	EBV	SodM	Indienen sluitingsplan voor het opvullen en afdekken van de schacht Beerenbosch II
25-05-1993	EBV	SodM	Toesturen definitieve bijlagen behorende bij sluitingsplan voor het opvullen en afdekken van de schacht Beerenbosch II
29-06-1993	Bergamt Aachen	EBV	Goedkeuringsbesluit sluitingsplan EBV met aanvullende bepalingen (stijging tot +40 m NN) n.a.v. gemeenschappelijk gesprek bij BA Aachen van 25-03-1993

29-06-1993	Bergamt Aachen	SodM	Toezending kopie goedkeuring sluitingsplan EBV met aanvullende bepalingen (stijging tot +40 m NN) n.a.v. gemeenschappelijk gesprek bij BA Aachen van 25-03-1993
05-07-1993	EBV	Bergamt Aachen	Indienen bezwaar van EBV tegen goedkeuringsbesluit van BA Aachen m.b.t. sluitingsplan („Sonderbetriebsplan“), ingediend op 22-10-1990 met supplementen van 14-04-1991 en 04-03-1993. De motivatie wordt later ingediend
22-07-1993	Bergamt Aachen	SodM	Mededeling over bezwaarprocedure EBV tegen goedkeuring sluitingsplan met voorschriften en het te zijner tijd informeren over het verdere verloop van de bezwaarprocedure
23-07-1993	Wirtschaftsministerium Düsseldorf	MinEZ	Brief van Wirtschaftsministerium, Düsseldorf aan MinEZ over mijnwaterhuishouding Emil Mayrisch en sluitingsplan schacht Beerenbosch, die volgens mijnautoriteiten NRW onontbeerlijk is voor waterhuishouding. Het Wirtschaftsministerium vraagt, dat SodM met BA Aachen contact opneemt, voordat over het sluitingsplan beslist wordt
23-07-1993	Bergamt Aachen	SodM	Kennisgeving van brief van Wirtschaftsministerium, Düsseldorf aan MinEZ over mijnwaterhuishouding Emil Mayrisch en schacht Beerenbosch
02-08-1993	SodM	-	SodM Notitie: Afsluiten Schacht Beerenbosch II: opsomming Nederlands standpunt, zie ook Notitie van 06-08-1993
06-08-1993	SodM	-	SodM Notitie: Afsluiten Schacht Beerenbosch II (2): „Door het Nederlandse Staatstoezicht is herhaaldelijk gesteld dat voor de handhaving van de publieke veiligheid op Nederlands grondgebied het eeuwig oppompen van mijnwater niet noodzakelijk is.“
25-08-1993	MinEZ	SodM	Kennisgeving van brieven van Wirtschaftsministerium, Düsseldorf inzake mijnwaterhuishouding Emil Mayrisch en Beerenbosch
20-10-1993	EBV	-	„Akttenotiz“ van de bespreking op 20-10-1993 over schachtopvulling Beerenbosch II met vertegenwoordigers van SodM, LOBA, BA Aachen, EBV, RAG. Afspraak: via de in te bouwen meetleiding moet het oppompen van mijnwater mogelijk zijn. Sluitingsplan wordt door SodM goedgekeurd.

12-11-1993	EBV	Bergamt Aachen	Toesturen van kopie Sonderbetriebsplan vullen en sluiten schacht Beerenbosch II
24-11-1993	SodM	EBV	Goedkeuring/Toelating „Sonderbetriebsplan“ vullen en sluiten schacht Beerenbosch II zonder opmerkingen; geen bezwaar tegen stopzetten oppompen van mijnwater in schacht Beerenbosch II begin 1994
22-12-1993	EBV	Bergamt Aachen	Intrekken bezwaar m.b.t. bepalingen 2, 3, en 4 van goedgekeurd sluitingsplan en van kracht laten blijven bezwaarschrift tegen bepaling 1 van het goedkeuringsbesluit
22-12-1993	EBV	Bergamt Aachen	Indienen Sonderbetriebsplan voor het vullen en sluiten van de Von-Goerschen-Schacht van de mijn Gouley. De schacht zal met 3 buizen voor het oppompen van mijnwater en één meetleiding worden voorzien
25-01-1994	LOBA	EBV	Goedkeuring sluitingsplan (Sonderbetriebsplan) voor het vullen en sluiten van de Von-Goerschen-Schacht m.b.t. uitzondering regelingen §127, Abs. 1, BVOST.
04-02-1994	Bergamt Aachen	EBV	Goedkeuring sluitingsplan (Sonderbetriebsplan) voor het vullen en sluiten van de von-Goerschen-Schacht
04-02-1994	Bergamt Aachen	EBV	Aanpassing goedgekeurd sluitingsplan bepalingen 2 en 3: stijging tot niveau -46 m NN, benaderingsplaatsen mogen eenzijdig overlopen en uitvoering van metingen
08-02-1994	Bergamt Aachen	SodM	Kennisgeving over veranderde goedkeuring van het sluitingsplan i.v.m. stopzetten waterhuishouding in de von-Goerschen-Schacht en de schacht Beerenbosch II
28-02-1994	LOBA	Bergamt Aachen	Mededeling over vastleggen termijn van 3 jaar inzake bezwaar EBV en motivatie
21-03-1994	LOBA	Wirtschaftsministerium Düsseldorf	Mededeling over bezwaar EBV tegen goedkeuring sluitingsplan
25-03-1994	SodM	Gemeente Kerkrade	Informatiebrief over de gevolgen beëindiging mijnbouwactiviteiten voor bodemgesteldheid en grondwaterpeil in de gemeente Kerkrade
22-06-1994	EBV	SodM	Indienen eindrapport opvullen en sluiten van schacht Beerenbosch II
27-06-1994	Mijnraad	SodM	Toezening notitie over de problematiek van het stijgend mijnwater door Prof. Van Leeuwen

09-02-1995	MinEZ	Lands-advocaat	Verzoek om advies inzake oude steenkolenmijnen in Kerkrade en stijging mijnwater
20-02-1995	EBV	Bergamt Düren	Indienen verandering sluitingsplan om mijnwater tot -20 m NN te laten stijgen; opsturen van „1. Bericht über die Ergebnisse des Grubenwasseranstiegs im Aachener und Südlimburger Steinkohlenrevier -Beobachtungsphase 01.01.1994 bis 01.12.1994-“; mededeling over stand van zaken rapport IHS als motivatie van bezwaar tegen bepaling 1 van goedgekeurd sluitingsplan
30-05-1995	EBV	Bergamt Düren	Mededeling over stand van zaken sanering schachten met niveau schachtvoet -46 m NN tot -20 m NN
16-08-1995	Bergamt Düren	EBV	Aanpassing goedgekeurd sluitingsplan bepaling 2: stijging tot niveau -20 m NN
18-08-1995	Bergamt Düren	SodM	Toezending kopie goedkeuring sluitingsplan EBV (2e verandering) (stijging tot -20 m NN)
05-12-1995	EBV	SodM	Brief met mededeling van 18 schachten van de Domaniale Mijn op Duits grondgebied met het verzoek deze schachten te saneren c.q. middelen hiervoor ter beschikking te stellen
26-01-1996	SodM	EBV	Antwoordbrief over het verschaffen van middelen voor de sanering van schachten op Duits grondgebied binnen het concessiegebied van de Domaniale Mijn
13-06-1996	EBV	Bergamt Düren	Indienen van „2. Bericht über die Ergebnisse des Grubenwasseranstiegs im Aachener und Südlimburger Steinkohlenrevier - Beobachtungsphase 01.12.1994 bis 30.11.1995-“
24-09-1996	EBV	LOBA	Mededeling over reeds gesaneerde schachten met niveau schachtvoet tot -20 m NN en opsomming van te saneren schachten tot niveau schachtvoet +40 m NN. Dit betreft ook 4 schachten van de Domaniale Mijn. EBV vraagt LOBA Nederland hierop aan te spreken wegens saneringswerkzaamheden en kostenovername
26-09-1996	EBV	Bergamt Düren	Kennisgeving van brief van EBV verstuurd aan LOBA d.d. 24-09-1996
24-04-1998	EBV	Bergamt Düren	Indienen verandering sluitingsplan om mijnwater tot ±0 m NN te laten stijgen met motivatie; opsturen van „Bericht über die Ergebnisse des Grubenwasseranstiegs im Aachener und Südlimburger Steinkohlenrevier - Beobachtungsphase 30.12.1996 bis 31.12.1997-“

24-04-1998	EBV	Bergamt Düren	Indienen „Betriebsplan für wasserwirtschaftlichen Maßnahmen“ conform aanvullende bepaling nr. 4 van het goedgekeurde sluitingsplan; toezending monitoringprogramma „Überwachungsprogramm im Rahmen des Grubenwasseranstiegs im Aachener Steinkohlenrevier bis in ein Niveau von +40 m NN westlich des Feldbiß und ein Niveau von -380 m NN östlich des Feldbiß“
11-05-1998	EBV	Bergamt Düren	Indienen van de motivatie van het bezwaar tegen de aanvullende bepaling 1 van het goedgekeurde sluitingsplan van 29-06-1993: „Gesamtbericht über die Ergebnisse der Untersuchungen im Zusammenhang mit der Einstellung der Wasserhaltung durch den Eschweiler Bergwerks-Verein AG“ van januari 1997 met een vergelijking van het mijnwaterstijgingsscenario tot een niveau van +40 m NN en het natuurlijke grondwaterniveau; aanvraag volledige verwijdering aanvullende bepaling 1 en gelijktijdig om mijnwater tot natuurlijk afwaterniveau te laten stijgen
07-08-1998	Bergamt Düren	EBV	Goedkeuring derde aanpassing van het sluitingsplan om mijnwater tot ± 0 m NN te laten stijgen. De aanvullende bepalingen blijven ongewijzigd
09-03-1999	EBV	Bergamt Düren	Mededeling over stand van zaken m.b.t. mijnwaterniveau bij ± 0 m NN en de uit te voeren pompproef en aanvraag voor goedkeuring van de vierde verandering van het sluitingsplan om het mijnwater tot +20 m NN te laten stijgen met tussentijdse schachtsaneringen; indienen van „Bericht über die Ergebnisse des Grubenwasseranstiegs im Aachener und Südlimburger Steinkohlenrevier - Beobachtungsphase 01.01.1998 bis 31.12.1998-“
03-1999	Wirtschaftsministerium Düsseldorf	MinEZ	Mededeling dat de Staat der Nederlanden verantwoordelijk is voor een aantal schachten op Duits grondgebied binnen de concessiegrenzen van de Domaniale Mijn en dat deze schachten een bedreiging voor het aardoppervlak vormen en daarom gesaneerd dienen te worden
18-05-1999	Bergamt Düren	EBV	Goedkeuring vierde aanpassing van het sluitingsplan om mijnwater tot +20 m NN te laten stijgen. De aanvullende bepalingen blijven ongewijzigd

28-06-1999	Bergamt Düren	EBV	Goedkeuring van de eerste aanvulling van het „Betriebsplan für wasserwirtschaftlichen Maßnahmen“; diverse eisen voor monitoring worden gesteld; mijnwater mag ten westen van de Feldbiß het niveau van +40 m NN en ten oosten van de Feldbiß het niveau van -380 m NN niet overschrijden
19-08-1999	EBV	Bergamt Düren	Mededeling over metingen grondwaterniveau m.b.t. de eerste aanvulling van de ingediende „Betriebsplan“ van 22-10-1990
17-09-1999	LOBA IHS	-	Besprekingsverslagen van bespreking tussen EBV, jurist EBV, LOBA, BA Düren over vraag om mijnwater in 20 m stappen tot natuurlijk afwaterniveau te laten stijgen (i.v.m. motivatie bezwaar tegen aanvullende bepaling nr. 1)
27-09-1999	EBV	Bergamt Düren	Mededeling over metingen grondwaterniveau m.b.t. de eerste aanvulling van de ingediende „Betriebsplan“ van 22-10-1990
19-01-2000	EBV	Bergamt Düren	Indienen van de tweede aanvulling van het ingediende sluitingsplan „Abschlußbetriebsplan“ van 22-10-1990 met bijlagen; „Überwachungsprogramm im Rahmen des Grubenwasseranstiegs im Aachener Steinkohlenrevier bis in ein Niveau von +40 m NN westlich des Feldbiß und ein Niveau von -200 m NN östlich des Feldbiß -2. Stufe-; „1. Bericht über die Ergebnisse der Untersuchungen zur Überwachung der Auswirkungen des Grubenwasseranstiegs im Aachener Steinkohlenrevier auf die Grundwasserverhältnisse im Deckgebirge östlich des Feldbiß -Grundlagen-“; „2. Bericht über die Ergebnisse der Untersuchungen zur Überwachung der Auswirkungen des Grubenwasseranstiegs im Aachener Steinkohlenrevier auf die Grundwasserverhältnisse im Deckgebirge östlich des Feldbiß -Beobachtungszeitraum 01.01. bis 31.12.1998-“
17-02-2000	EBV	Bergamt Düren	Indienen van „3. Bericht über die Ergebnisse der Untersuchungen zur Überwachung der Auswirkungen des Grubenwasseranstiegs im Aachener Steinkohlenrevier auf die Grundwasserverhältnisse im Deckgebirge östlich des Feldbiß -Beobachtungszeitraum 01.01. bis 31.12.1999-“

03-05-2000	EBV	Bergamt Düren	Indienen van „Bericht über die Ergebnisse des Grubenwasseranstiegs im Aachener und Südlimburger Steinkohlenrevier - Beobachtungsphase 01.01.1999 bis 31.12.1999-“
09-05-2000	EBV	Bergamt Düren	Mededeling over monitoringprogramma en beschikbare grondwater peilbuizen ten oosten van de Feldbiß
20-06-2000	EBV	Bergamt Düren	Indienen aanvraag derde verandering/aanvulling van het sluitingsplan van 29-06-1993 om het mijnwater gecontroleerd en geleidelijk tot het natuurlijke afwaterniveau te laten stijgen. Na definitieve goedkeuring van deze aanvraag zal het bezwaar tegen bepaling nr. 1 door EBV worden ingetrokken
22-11-2000	Bergamt Düren	EBV	Goedkeuring tweede aanvulling van het sluitingsplan van 19-01-2000 om mijnwater ten westen van de Feldbiß tot +40 m NN en ten oosten van de Feldbiß tot -200 m NN te laten stijgen. De aanvullende bepaling, dat mijnwater het niveau van +40 m NN niet mag overschrijden, blijft gehandhaafd
29-11-2000	Bergamt Düren	EBV	Goedkeuring derde verandering/aanvulling van 20-06-2000 van het sluitingsplan van 29-06-1993 om het mijnwater gecontroleerd en geleidelijk tot het natuurlijke afwaterniveau te laten stijgen. De stijgniveaus worden vanaf +20 m NN in stappen van 20 m tot uiteindelijk > +107 m NN met tussentijdse pompproeven vastgelegd. Voordat het niveau van +80 m NN wordt bereikt, moet een nieuw rapport worden voorgelegd. Het is uitdrukkelijk voorbehouden, later aanvullende bepalingen in het goedkeuringsbesluit op te nemen als er gevaren door het mijnwaterstijgingsproces dreigen te ontstaan
19-01-2001	EBV	Bergamt Düren	Mededeling dat door het goedgekeurde sluitingsplan van 29-11-2000 het ingediende bezwaar van EBV als achterhaald kan worden beschouwd
20-03-2001	EBV	Bergamt Düren	Indienen van „4. Bericht über die Ergebnisse der Untersuchungen zur Überwachung der Auswirkungen des Grubenwasseranstiegs im Aachener Steinkohlenrevier auf die Grundwasserverhältnisse im Deckgebirge östlich des Feldbiß -Beobachtungszeitraum 01.01. bis 31.12.2000-“

26-06-2001	EBV	Bergamt Düren	Indienen van „1. Bericht über die Ergebnisse der Leitnivelement-Messungen im Hinblick auf die Auswirkungen des Grubenwasseranstiegs im Aachener Steinkohlenrevier, Grundlagen – Beobachtungszeitraum bis Ende 1999“
25-07-2001	EBV	Bergamt Düren	Indienen van „Bericht über die Ergebnisse des Grubenwasseranstiegs im Aachener und Südlimburger Steinkohlenrevier - Beobachtungsphase 01.01.2000 bis 31.12.2000-“
21-03-2002	EBV	Bergamt Düren	Indienen van „5. Bericht über die Ergebnisse der Untersuchungen zur Überwachung der Auswirkungen des Grubenwasseranstiegs im Aachener Steinkohlenrevier auf die Grundwasserverhältnisse im Deckgebirge östlich des Feldbiß -Beobachtungszeitraum 01.01. bis 31.12.2001-“
21-03-2002	EBV	Bergamt Düren	Indienen van „Bericht über die Ergebnisse des Grubenwasseranstiegs im Aachener und Südlimburger Steinkohlenrevier - Beobachtungsphase 01.01.2001 bis 31.12.2001-“
18-04-2002	EBV	Bergamt Düren	Mededeling over pompproef in de von-Goerschen-Schacht wegens mijnwaterstand bij +20 m NN
24-02-2003	EBV	Bergamt Düren	Indienen van „6. Bericht über die Ergebnisse der Untersuchungen zur Überwachung der Auswirkungen des Grubenwasseranstiegs im Aachener Steinkohlenrevier auf die Grundwasserverhältnisse im Deckgebirge östlich des Feldbiß -Beobachtungszeitraum 01.01. bis 31.12.2002-“
28-03-2003	EBV	Bergamt Düren	Indienen van „Bericht über die Ergebnisse des Grubenwasseranstiegs im Aachener und Südlimburger Steinkohlenrevier - Beobachtungsphase 01.01.2002 bis 31.12.2002-“
02-02-2004	EBV	Bergamt Düren	Indienen van eindrapport over het opsporen, onderzoeken en weer in stand zetten van de Further Stollen als afwateringskanaal
25-03-2004	EBV	Bergamt Düren	Indienen van „3. Bericht über die Ergebnisse der Leitnivelement-Messungen im Hinblick auf die Auswirkungen des Grubenwasseranstiegs im Aachener Steinkohlenrevier, Kleines Leitnivelement 2003“
21-04-2004	EBV	Bergamt Düren	Indienen van „Bericht über die Ergebnisse des Grubenwasseranstiegs im Aachener und Südlimburger Steinkohlenrevier - Beobachtungsphase 01.01.2003 bis 31.12.2003-“

22-04-2004	EBV	Bergamt Düren	Indienen van „7. Bericht über die Ergebnisse der Untersuchungen zur Überwachung der Auswirkungen des Grubenwasseranstiegs im Aachener Steinkohlenrevier auf die Grundwasserverhältnisse im Deckgebirge östlich des Feldbiß -Beobachtungszeitraum 01.01. bis 31.12.2003-“
22-09-2004	EBV	Bergamt Düren	Indienen van „Überwachungsprogramm im Rahmen des Grubenwasseranstiegs im Aachener Steinkohlenrevier bis in ein Niveau von 40 m NN westlich des Feldbiß und ein Niveau von ±0 m NN östlich des Feldbiß - 3. Stufe -“ en aanvraag vierde aanvulling van het sluitingsplan van 22-10-1990 ter uitbreiding van het monitoringprogramma voor de verdere stijging van het mijnwater ten oosten van de Feldbiß tussen -200 m NN en ±0 m NN
16-03-2005	Bergamt Düren	EBV	Goedkeuringsbesluit van vierde aanvulling van het sluitingsplan van 22-10-1990
08-04-2005	EBV	Bergamt Düren	Indienen van „Bericht über die Ergebnisse des Grubenwasseranstiegs im Aachener und Südlimburger Steinkohlenrevier - Beobachtungsphase 01.01.2004 bis 31.12.2004-“
20-05-2005	EBV	Bergamt Düren	Indienen van „8. Bericht über die Ergebnisse der Untersuchungen zur Überwachung der Auswirkungen des Grubenwasseranstiegs im Aachener Steinkohlenrevier auf die Grundwasserverhältnisse im Deckgebirge östlich des Feldbiß -Beobachtungszeitraum 01.01. bis 31.12.2004-“
03-08-2005	Bergamt Düren	SodM	Toesturen van „8. Bericht über die Ergebnisse der Untersuchungen zur Überwachung der Auswirkungen des Grubenwasseranstiegs im Aachener Steinkohlenrevier auf die Grundwasserverhältnisse im Deckgebirge östlich des Feldbiß -Beobachtungszeitraum 01.01. bis 31.12.2004-“
14-03-2006	EBV	Bergamt Düren	Indienen van „9. Bericht über die Ergebnisse der Untersuchungen zur Überwachung der Auswirkungen des Grubenwasseranstiegs im Aachener Steinkohlenrevier auf die Grundwasserverhältnisse im Deckgebirge östlich des Feldbiß -Beobachtungszeitraum 01.01. bis 31.12.2005-“
14-03-2006	EBV	Bergamt Düren	Indienen van „Bericht über die Ergebnisse des Grubenwasseranstiegs im Aachener und Südlimburger Steinkohlenrevier - Beobachtungsphase 01.01.2005 bis 31.12.2005-“

26-05-2006	Bergamt Düren	SodM	Toesturen van „Bericht über die Ergebnisse des Grubenwasseranstiegs im Aachener und Südlimburger Steinkohlenrevier - Beobachtungsphase 01.01.2005 bis 31.12.2005-“
28-11-2006	EBV	Bergamt Düren	Indienen van de vijfde aanvulling/aanpassing van het sluitingsplan van 22-10-1990; aanvraag één van de drie pompen in de von-Goerschen-Schacht te mogen de-installeren en pompproef
19-12-2006	Bergamt Düren	EBV	Goedkeuring van vijfde aanvulling/aanpassing van het sluitingsplan van 22-10-1990 (voorziening derde pomp bij von-Goerschen-Schacht)
19-12-2006	Bergamt Düren	SodM	Toesturen van goedkeuringsbesluit van vijfde aanvulling van het sluitingsplan van 22-10-1990
26-03-2007	EBV	Bergamt Düren	Indienen van „4. Bericht über die Ergebnisse der Leitnivelement-Messungen im Hinblick auf die Auswirkungen des Grubenwasseranstiegs im Aachener Steinkohlenrevier - „Mittleres Leitnivelement“ 2005 -“
07-08-2007	Bezirks-regierung Arnsberg	SodM	Verzoek om advies inzake kennisgeving EBV van 28-06-2007 om aanpassing van het monitoringprogramma m.b.t. peilbuismetingen mijnwaterstanden en toesturen bijlage: „Bericht über die Ergebnisse des Grubenwasseranstiegs im Aachener und Südlimburger Steinkohlenrevier -Beobachtungsphase 01.01.2006 bis 31.12.2006-“
19-09-2007	EBV	Bezirks-regierung Arnsberg / Düren	Indienen verzoek om derde pomp bij von-Goerschen-Schacht definitief te mogen verwijderen
20-12-2007	Bezirks-regierung Arnsberg / Düren	EBV, SodM	Goedkeuringsbesluit om derde pomp bij von-Goerschen-Schacht definitief te mogen verwijderen. De twee aanwezige pompen dienen altijd operationeel te zijn

Dit dossier bevat verder een aantal besprekingsverslagen tussen o.a. EBV, RAG, Bergamt Aachen, Landesoberbergamt NRW, SodM, DMT, Domaniale, Oranje Nassau van begin jaren 1990 tot 2007.

2.1.10 Dossiers zonder dossiercode

Bij SodM werden in het kader van het onderzoek een aantal dossiers zonder dossiercode geraadpleegd. Deze dossiers bevatten enkele

besprekingsverslagen en correspondentie uit recente tijd (vanaf 2009), maar ook nog besprekingsverslagen tussen de Duitse partijen uit begin jaren 1990.

2.1.11 Gescande documenten in het kader van het onderzoeksplan „Naijende gevolgen steenkolenwinning Zuid-Limburg“

2.1.11.1 DOM_vullen_van_schachten_1970.pdf

In dit document van 4 november 1970 van de Domaniale Mijn-Maatschappij N.V. (nr. 7313/70, -1.823.3.07.1) staat geschreven, dat in verband met de toekomstige functie van de schacht Beerenbosch II als pompschacht, de schacht niet door deze maatschappij wordt afgesloten. De uit te voeren afsluiten en vulwerkzaamheden zullen op een later tijdstip door derden worden uitgevoerd.

2.1.11.2 RHCL_17.05T_153_Vertraege_mit_EBV_ueber_Wasserhaltung.pdf

Dit document bevat vertalingen van vier brieven van 12 februari 1974, die de Industriële Maatschappij, genaamd Oranje-Nassau Mijnen N.V. samen ondertekend met de Eschweiler Bergwerks-Verein A.G. heeft verstuurd aan SodM, Ministerie van Economische Zaken, Provinciaal Bestuur van Limburg en de gemeente Kerkrade inzake de overdracht/rechtsovergang per 1 januari 1974 van het pompbedrijf Beerenbosch aan EBV en de hiertoe behorende vergunningen.

2.1.11.3 Vertrag_ueber_Wasserhaltung_mit_EBV.pdf

Dit document bevat twee contracten van 8 oktober 1971 en 20 december 1973 gesloten tussen Industriële Maatschappij, genaamd Oranje-Nassau Mijnen B.V., N.V. Laura & Vereniging en de Eschweiler Bergwerks-Verein met betrekking tot de pompmijn Beerenbosch II. In het contract van 1971 staat geschreven, dat het oppompen van mijnwater door KPG eindigt op die datum waarop het naar mening van KPG en EBV voor de voortzetting van mijnbouw van één van de bij KPG aangesloten mijnbedrijven overbodig wordt.

2.1.11.4 WS_3759_DOM_vullen_oude_schachten.pdf

Dit document bevat een brief van 28 december 1971 (nr. 7940, dossier - 1.823.3.07.1) van de Inspecteur-Generaal der Mijnen aan Zijne Excellentie de Minister van Economische Zaken, waarbij diverse door SodM opgemaakte rapporten aan EZ werden opgestuurd. In het rapport „Maatregelen ter beheersing van ondergrondse watertoevloed van de mijn Willem-Sophia en de Domaniale mijn naar de aangrenzende mijnen“ worden de resultaten van de studie van de „Commissie Wateroverlast“ kort beschreven. Hierin staat geschreven: **„In de pompschacht zal tot de sluiting van de laatste duitse mijn in het bekken van Aken worden gepompt teneinde de betrokken mijnen van nodeloze wateroverlast te vrijwaren“.**

2.1.11.5 RHCL_17.05T_151_1_RGD_GB_1089_dammen_en_willem_storing.pdf

Dit document is het rapportno. GB 1089 „De Willem storing als waterkerende breukzone met voorgestelde dammen in steengangdoorsnijdingen“ van 30 januari 1969 opgesteld door het Hoofd van het Geologisch Bureau, Dr. Kimpe en beschrijft de mogelijkheid de Willem storing in het kader van het stijgende mijnwater door waterdichte afsluiting middels dammen als waterkerende breukzone te kunnen benutten.

2.1.11.6 Krahn_1989_Stillegung_Grube_Emil_Mayrisch.pdf

In deze niet gepubliceerde scriptie van 16 maart 1989 staat op pagina 25 geschreven, **dat het oppompen van mijnwater via schacht Beerenbosch II voor de Nederlandse mijnbouw met datum van 6 september 1973 overbodig was geworden.** EBV diende vanaf deze datum op eigen verantwoordelijkheid het pompbedrijf te handhaven. Verder staat er op pagina 69 geschreven, dat het oppompen van mijnwater via schacht Beerenbosch II wordt uitgevoerd volgens een bedrijfsplan naar Duits recht.

2.1.11.7 Peters_1979_Hydrogeologische_Probleme_Aachener_Revier.pdf

In deze nota van 9 april 1979 wordt op pagina 5 beschreven, dat vanuit Nederlands oogpunt het pompbedrijf in schacht Beerenbosch II tot ongeveer 1974 gepland was.

2.2 Dossiers SodM Centrale Archief Selectiedienst (CAS) Winschoten

In het dossier -1.823.3.07.01 Nr. 969 (def. nr. 481) zijn drie brieven met datum van 12 februari 1974 van de Industriële Maatschappij, genaamd Oranje-Nassau Mijnen N.V. gericht aan SodM en het Ministerie van Economische Zaken met betrekking tot de overdracht/rechtsovergang per 1 januari 1974 van het pompbedrijf Beerenbosch van Laura/Oranje-Nassau Mijnen (samenwerkend in de zogeheten Kleine Pompgemeenschap – K.P.G.) aan de Eschweiler Bergwerks-Verein A.G. (EBV). Deze brieven werden mede ondertekend door EBV. Hierin wordt vermeld, **dat de EBV na het beëindigen van het pompbedrijf op verzoek van de Nederlandse mijnautoriteiten volgens paragraaf 9 van het verdrag van 8 oktober 1971 de schacht Beerenbosch II conform de eisen van de Nederlandse mijnautoriteiten op haar kosten zal opvullen.**

In het bovengenoemde dossier met Nr. 5209 bevindt zich correspondentie over de berekening van de KPG van de datum, waarna er niet meer gepompt zou worden door het pompbedrijf Beerenbosch. KPG is van mening, dat na deze datum er voor de toen nog producerende Nederlandse mijnen geen wateroverlast zou ontstaan.

Het dossier -1.823.3.07.01 (def. nr. 483) bevat verder een map met besprekingsverslagen van 1969 tot 1973 voornamelijk over onderlinge besprekingen tussen met name SodM, DSM, EBV, Oranje Nassau Mijnen en de Duitse mijnautoriteiten (Oberbergamt Bonn, Bergamt Aken, Landesoberbergamt Dortmund) over diverse onderwerpen m.b.t. de pompschacht Beerenbosch II.

Het dossier -1.823.3.07.01 (def nr. 486) bevat het exploitatieplan T 1 13 0 38 van 30 oktober 1970 omtrent het gemeenschappelijk oppompen van mijnwater met de KPG in schacht Beerenbosch II. Dit plan werd op 28 november 1972 goedgekeurd. Met het oppompen van mijnwater in schacht Beerenbosch II

werd op 7 juni 1973 begonnen. Verder werd er overeengekomen dat het gemeenschappelijk oppompen per 6 september 1973 wordt stopgezet en dat vanaf dit tijdstip alleen voor rekening van EBV gepompt gaat worden. In de brief van het Landesoberbergamt Nordrhein-Westfalen van 22 december 1972 aan SodM (Nr. 7322) staat geschreven, dat in een eerder schrijven van het Ministerie van Economische Zaken van 2 december 1971 vermeld wordt, dat een staatsverdrag tussen Nederland en Duitsland omtrent de overname van de pompschacht Beerenbosch II door de EBV niet nodig is.

In de brief van 2 oktober 1970 met kenmerk 370/6267/EMC van het Ministerie van Economische Zaken aan SodM staat geschreven, dat de in te richten pompschacht Beerenbosch II geacht wordt te behoren tot de mijnonderneming „Industriële Maatschappij genaamd Oranje-Nassau Mijnen N.V. Dit wordt per brief van 18 november 1970 (Nr. 7621) door deze bevestigd.

Het dossier -1.823.3.07.58 (def nr. 3228) bevat gegevens van 1982 met betrekking tot de waterhuishouding van de schacht Beerenbosch II. Hier worden de gepompte hoeveelheid water door EBV gerapporteerd. Deze werden door SodM aan zowel het Geologisch Bureau te Heerlen als ook aan de secretaris Studiegroep „Hydrologische gevolgen van de mijnsluitingen“ doorgestuurd.

Per brief van 17 september 1971 (dossier -1.823.3.07.58/ def nr. 8158) doet SodM het „Rapport inzake mogelijke wateroverlast als gevolg van mijnsluiting” uitgebracht op 27 april 1971 door de Studiegroep Mijnwater aan het Ministerie van Economische Zaken toekomen. Deze Studiegroep werd op 17 april 1970 door SodM en de Rijksgeologische Dienst (RGD) in het leven geroepen met als doel te onderzoeken of na het sluiten van de Limburgse mijnen ergens wateroverlast zou kunnen ontstaan door stijgend mijnwater, dat op één of andere wijze het maaiveld zou bereiken. In een later stadium werd tevens de mogelijkheid van verontreiniging van edel grondwater onder ogen gezien. Dit rapport werd op 1 juli 1971 door SodM aan de Limburgse mijnondernemingen (DSM, ON, L&V, W.S.) en diverse instanties (provincie Limburg/Provinciale Staten, Waterleidingmaatschappij Limburg, Rijksinstituut voor Drinkwatervoorziening, Rijksinstituut voor Zuivering van Afvalwater, Provinciale Waterstaat Limburg, Rijkswaterstaat directie Limburg) en 12 gemeenten (zie verzendlijst) toegestuurd. Uit dit rapport wordt onder punt 4.1. vermeld, dat in de pompschacht Beerenbosch II tot de sluiting van de laatste mijn in het noordveld van het bekken van Aken het pompen zal worden voortgezet. Onder

punt 5.1. worden gevolgen genoemd, indien na het sluiten van de Duitse mijnen de pompschacht Beerenbosch II buiten bedrijf zou worden gesteld.

In de antwoordbrief van 6 januari 1972 (kenmerk 371/6727/EMC) van EZ aan SodM, naar aanleiding van dit rapport en de bovengenoemde brief van SodM aan het Ministerie van Economische Zaken, acht EZ het niet noodzakelijk mijnwetgeving en bestaande mijngrensverdragen aan te passen.

Het dossier -1.823.3.07.1 (def. nr. 9631 en 9632) bevat wederzijdse briefwisseling van 1966 tot 1973 tussen de Nederlandse en Duitse mijnautoriteiten met betrekking tot het sluiten van de mijnen aan weerskanten van de grens en het stopzetten van de mijnwaterpompen van deze mijnen (Gouley-Laurweg, Domaniale) en de hieruit resulterende wateroverlast voor de nog producerende mijnen. In deze fase werden de mijnplannen van deze aangrenzende mijnen tussen de betrokken instanties uitgewisseld.

Per brief van 18 januari 1968 (dossier -1.823.3.07.1 def. nr. 9631 cq. 534) doet de Domaniale Mijn-Maatschappij N.V. het rapport met betrekking tot de „Mogelijke overlast van water door sluiting mijnzetel Gouley-Laurweg van de Eschweiler Bergwerksverein” van 18 januari 1968 aan SodM toekomen.

Het dossier -1.823.3.07.1 (def. nr. 9631) bevat het „Interim-rapport van de GSL-Commissie Wateroverlast“ (dossier -1.838.2.3, def. nr. 8225) van 12 november 1968. Deze commissie werd benoemd door de Staatsmijnen en de particuliere mijnen en werd belast met de studie van de gevolgen van de sluiting van één of een aantal mijnen op het toevloeien van water in de ondergrondse werken van de overige mijnen. Het 2e Interim-rapport van de GSL-Commissie Wateroverlast werd op 23 december 1968 opgeleverd. Het „samenvattend derde rapport Commissie Wateroverlast“ kwam op 24 februari 1969 gereed. Hierbij gaat het met name om de sluiting van de mijnen Gouley-Laurweg en Domaniale mijn en de te nemen maatregelen (plaatsen van dammen in verbindingen in de Willemstoring), de opgevoerde waterhoeveelheden en de eventuele pompkosten. Verder werd er onderzoek verricht naar de technische mogelijkheid tot het realiseren van een pomp mijn. De goedkoopste oplossing voor het gehele bekken levert de volgende mogelijkheid: afsluiten van de Willemstoring beneden -138 meter NAP en pompen op de Domaniale Mijn met hangpompen op een diepte van -150 meter NAP.

Het dossier -1.823.3.07.1 (def. nr. 9630) bevat het rapport nr. GB. 1026 „Mijnwater-inventarisatie, thans en na sluiting van mijnen in Zuid-Limburg“ (met vier bijlagen) door W.F.M. Kimpe (Hoofd van het Geologisch Bureau voor het mijngebied te Heerlen) van juli **1967**. Doel van dit rapport was, om in opdracht van de Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg (GSL), volgens schrijven dd. 16 december 1966, No. 5309, een studie te maken van een aantal vraagstukken aangaande het toetreden van water in de mijnen ter beoordeling van de eventuele wateroverlast voor nog in productie blijvende mijnen ten gevolge van het sluiten van mijnzetels in het Zuid-Limburgse Mijngebied in de toekomst. De studie omvat een inventarisatie van het toestromende mijnwater, een overzicht van de belangrijkste breuken in het Carboon wat betreft hun waterkerend vermogen en een beoordeling van eventueel andere in dit verband houdende punten.

In het dossier -1.823.3.07.1 (def. nr. 9626) zijn brieven uit 1973 van de N.V. Waterleiding Maatschappij Limburg, Gedeputeerde Staten van Limburg en SodM over het rapport van de „Studiegroep Mijnwater“. Hier wordt met name ingegaan over het volgen van de ondergrondse waterhuishouding (metingen) en eventuele toekomstige vervuilingen van oppervlaktewater.

Het dossier -1.823.3.07.1 (def. nr. 9617) bevat een brief van 20 oktober 1969 van de Domaniale Mijn-Maatschappij N.V. aan SodM (def. nr. 7835) om de schacht Beerenbosch II te mogen inrichten als pompschacht. In het dossier -1.823.3.07.1 (def. nr. 9609) bevinden zich documenten voor de ombouw en het installeren van schacht Beerenbosch II als pompschacht.

2.3 Dossiers Gemeente Kerkrade

Tijdens een gemeenschappelijke bespreking d.d. 11 juli 2016 bij de gemeente Kerkrade met een vertegenwoordiger van de gemeente Kerkrade en een vertegenwoordiger van de Provincie Limburg konden de beschikbare dossiers van de gemeente worden geraadpleegd.

2.3.1 dossiercode zs00001013

Per brief van 7 februari 1994 heeft de gemeente Kerkrade vragen aan Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) gesteld inzake de gevolgen van het beëindigen van mijnbouwactiviteiten inclusief bemalingen in het aangrenzende

Duitsland (waaronder pompinstallatie Beerenbosch). SodM heeft hierop per brief van 25 maart 1994 (Nr. 94017056) geantwoord. Zie ook SodM dossiercode 94034880.

In een tweede brief van 30 maart 1994 van SodM aan de gemeente Kerkrade inzake verlaten schachten in de mijnvelden Domaniale en Neuprick bericht de Inspecteur-Generaal der Mijnen (IGM) over de bedreiging van het stijgende mijnwater voor de bovengrond doordat dit mijnwater de voet bereikt van vele slechts met aarde, leem en puin gevulde schachten. In het bijzonder wordt hier op schacht Catharina gewezen. Zie ook SodM dossiercode 94034880. Als bijlage bij deze brief is een besprekingsverslag van de bespreking dd. 22 mei 1973 bij de gemeente Kerkrade met vertegenwoordigers van SodM. Aan de gemeente Kerkrade werden informatie en aanbevelingen verstrekt m.b.t. problematiek rondom de mijnschachten.

Per brief van 5 september 1996 heeft de gemeente Kerkrade aan de Domaniale Mijnmaatschappij N.V. jl. gevraagd, of er door de Domaniale Mijnmaatschappij N.V. adequate voorzieningen getroffen worden, dat vergoeding van toekomstige schade kan worden gegarandeerd (n.a.v. kwestie schacht Catharina).

In de vergadering Raadscommissie voor Openbare Werken d.d. 17 september 1996, agendapunt 8, wordt door een vertegenwoordiger van SodM informatie verstrekt inzake de mijnwaterproblematiek. Dit is in een verslag vastgelegd.

Dit dossier bevat verder correspondentie met een inwoner van de gemeente Kerkrade over het verlaten van de schacht Beerenbosch en het stopzetten van het oppompen van mijnwater.

Per brief van 17 maart 1999 verzoekt de gemeente Kerkrade Staatstoezicht op de Mijnen de vragen van een inwoner omtrent de mijnwaterstijging te beantwoorden.

2.3.2 dossiercode zd00005871

Dit dossier bevat de plattegrond van de gemeente Kerkrade uit 1972 met daarop ingetekend de schachten uit het concessiegebied van de Domaniale Mijn. Deze plattegrond werd destijds tijdens het overleg tussen SodM en de gemeente Kerkrade d.d. 22 mei 1973 overhandigd.

2.3.3 dossiercode sloop000029

Dit dossier bevat de sloopvergunning beschikkende op de aanvraag van de Eschweiler Bergwerks-Verein AG van 11 mei 1994 voor het slopen van schakelgebouw met personeelsruimte, machinegebouw, schachttoegang, schacht- en kraanconstructie, trafostation voor het pand Beerenboschweg, bedrijfsterrein EBV.

2.3.4 dossiercode zd00003187 en zd00003187/02

Dit dossier bevat correspondentie tussen de gemeente Kerkrade en Staatstoezicht op de Mijnen naar aanleiding van een verzakking in de gemeente Kerkrade in 2005 en de voorstudie van IHS in 2007 en wederzijds overleg hierover (zie ook bijv. SodM dossiercode 2006008954 (A)). Verder bevat dit dossier recente (vanaf 2009) vervolgcorrespondentie tussen beiden instanties en andere partijen, zoals met het Ministerie van Economische Zaken en de Provincie Limburg.

2.4 Dossiers en gegevens Provincie Limburg

Tijdens een gemeenschappelijke bespreking d.d. 11 juli 2016 bij de gemeente Kerkrade met een vertegenwoordiger van de gemeente Kerkrade en een vertegenwoordiger van de Provincie Limburg konden de beschikbare dossiers van de provincie worden geraadpleegd.

Het ter beschikking gestelde dossier bevat met name correspondentie omtrent de Studiegroep „Hydrologische gevolgen van de mijnsluitingen“. Verder heeft de provincie een notitie opgesteld met informatie uit geraadpleegde bronnen. Eén van deze bronnen is het artikel van de heer Dieter E. Holhorst (voormalig medewerker EBV) met de titel „Probleme und Schwierigkeiten bei der Einstellung bergbaulicher Tätigkeiten“ in het tijdschrift „Glückauf Bergbau und Energie – Berichte – Mitteilungen – Nachrichten“, Nr. 30, september 2009, uitgegeven door het Bergbaumuseum Grube Anna e.V. Gesellschaft für Montangeschichte und Industriekultur, Alsdorf. Hierin wordt het sluitingsproces van de mijn Emil Mayrisch en de hiermee verbonden mijnwaterproblematiek in het Akense en Zuid-Limburgse steenkolenbekken beschreven.

Het geraadpleegde dossier bevat een brief van de N.V. Waterleiding Maatschappij Limburg van 20 september 1973 aan Gedeputeerde Staten van

Limburg (en een duplicaat aan Rijkswaterstaat te Maastricht, Provinciale Waterstaat, het Zuiveringschap voor Limburg en SodM) waarin het rapport van de „Studiegroep Mijnwater“ van april 1971 wordt aangehaald. WML wijst erop, dat GS van Limburg er zich voor inzet, dat de in het rapport genoemde noodzakelijke metingen worden uitgevoerd.

In een brief van het Provinciaal Bestuur van Limburg, d.d. 17 december 1974 aan de N.V. Nederlandse Staatsmijnen deelt Gedeputeerde Staten van Limburg mede, dat de Provincie, naar aanleiding van de aanbevelingen van de studiegroep „Hydrologische Gevolgen der Mijnsluitingen“, bereid is de beperkte verantwoordelijkheid voor het aanbrengen c.q. het hebben van meetleidingen in mijnschachten en het daarmee verrichten van metingen te aanvaarden.

Per brief van 30 januari 1976 doet Provinciale Waterstaat in Limburg Gedeputeerde Staten van Limburg een nota over de juridische aspecten welke verband houden met de sluiting van de mijnen en de hydrologische gevolgen daarvan, opgesteld door Provinciale Waterstaat, toekomen. In deze nota wordt ingegaan op twee kernpunten, nl. wie de schade draagt, welke het direct gevolg is van de sluiting der mijnen, voor zover veroorzaakt door de stijging van mijnwater en, hoe het in het algemeen met de wijzigingen in de grondwatersituatie in het oude mijngebied staat.

Verder bevat het dossier van de provincie de kritische beschouwing van de aanbevelingen in het rapport „Het stijgend mijnwater in de gesloten Zuid-Limburgse Mijnen“, opgesteld door SodM.

2.5 Dossiers Regionaal Historisch Centrum Limburg / Sociaal Historisch Centrum voor Limburg, Maastricht

2.5.1 Archiefnummer 07.I15 Staatstoezicht op de Mijnen: vestiging Heerlen

Deelname aan commissies, hier: Studiegroep hydrologische gevolgen mijnsluitingen (mijnwater)

2.5.1.1 Inventarisnummer 638: Ingekomen en minuten van verzonden stukken, geordend op wederpartij, 1969-1983

In de brief van 11 maart 1977 van de Studiegroep „Hydrologische gevolgen van de mijnsluitingen“ aan het College van Gedeputeerde Staten van Limburg reageert de studiegroep naar aanleiding van de kritische beschouwing van de aanbevelingen in het rapport „Het stijgend mijnwater in de gesloten Zuid-Limburgse Mijnen“, opgesteld door SodM. In deze brief staat geschreven: „...Dit niveau [natuurlijk waterniveau] zal zich onafhankelijk van al dan niet pompen in de pompschacht Beerenbosch II op deze diepte instellen.“

In de brief van (?) september 1976 van de Provinciale Waterstaat in Limburg aan het Samenwerkingsverband Sanering Mijnterreinen wordt beschreven, dat de Studiegroep „Hydrologische gevolgen van de mijnsluitingen“ door Gedeputeerde Staten van Limburg is ingesteld. De resultaten van het rapport van de Studiegroep worden in deze brief geschreven. Hierin staat ook: „Indien deze pompactiviteiten [in Schacht Beerenbosch II] zouden worden stopgezet, is het van belang ook hier een meetpunt in te richten.“

Per brief van 30 januari 1976 van Provinciale Waterstaat in Limburg aan Gedeputeerde Staten van Limburg wordt een door Provinciale Waterstaat opgestelde nota welke verband houden met de sluiting van de mijnen en de hydrologische gevolgen daarvan meegestuurd. Deze nota werd reeds bij de dossiers en gegevens van de Provincie Limburg beschreven.

Verder bevat dit dossier identieke stukken met dossiers voorhanden bij SodM.

2.5.1.2 Inventarisnummer 639: Ingekomen en minuten van verzonden stukken, geordend per jaar, 1974-1978

Dit dossier bevat correspondentie en verslagen inzake Studiegroep „Hydrologische gevolgen van de mijnsluitingen“.

In de brief van 15 november 1976 met kenmerk 376/III/1594/EM van het Ministerie van Economische Zaken aan het College van Gedeputeerde Staten van Limburg bericht het Ministerie over de hydrologische gevolgen van de mijnsluitingen naar aanleiding van het rapport van de Studiegroep „Hydrologische gevolgen van de mijnsluitingen“. In deze brief wordt o.a. ingegaan op de aansprakelijkheid van de mijnondernemingen en op de

mijnschadestichtingen. Als bijlage bij deze brief wordt de kritische beschouwing van de aanbevelingen in het rapport „Het stijgend mijnwater in de gesloten Zuid-Limburgse Mijnen“, opgesteld door SodM, meegestuurd.

2.5.1.3 Inventarisnummer 640: Ingekomen en minuten van verzonden stukken betreffende de studiegroep en werkgroep, 1974-1979

Dit dossier bevat correspondentie en verslagen inzake Studiegroep „Hydrologische gevolgen van de mijnsluitingen“.

Dit dossier bevat verder een brief van het Ministerie van Economische Zaken, d.d. 5 oktober 1977, met kenmerk 377/III/1566/EM aan het College van Gedeputeerde Staten van Limburg inzake de hydrologische gevolgen van de mijnsluiting. Het Ministerie reageert op een door Prof. mr. W.C.L. van der Grinten opgemaakt advies, overlegd door de Provincie inzake de aansprakelijkheid van de mijnondernemingen voor het eventueel in kwalitatief opzicht schade toebrengen aan het grondwater door stijging van mijnwater. In het advies van 20 mei 1977 acht prof. van der Grinten de verhaalbaarheid van de schade op de particuliere mijnondernemingen c.q. de aansprakelijkheid van de Staat als onwaarschijnlijk. Geadviseerd wordt om een poging te ondernemen de betrokken ministers ertoe te brengen de kosten van het meetnet van peilputten voor rekening van de Staat te nemen.

2.5.1.4 Inventarisnummer 659: Rapport van de Studiegroep Mijnwater inzake mogelijke wateroverlast als gevolg van mijnsluiting, met tekeningen, kopie, 1971

Dit dossier bevat het rapport inzake de mogelijke wateroverlast als gevolg van mijnsluiting uitgebracht door de Studiegroep Mijnwater, d.d. 27 april 1971.

2.5.2 Archiefnummer 17.04 Domaniale Mijn en Aken-Maastrichtse Spoorweg Maatschappij (DM & AMSM)

2.5.2.1 Inventarisnummer 5184: Pomp mijn, dammen schacht Berenbosch, correspondentie met O.N. - Staatstoezicht, 1967- 1971

Dit dossier bevat de kopie der akte van VERKOOP EN KOOP door de Staat der Nederlanden aan de naamloze vennootschap naar Duits recht, genaamd „Eschweiler Bergwerks-Verein“ gevestigd te Kohlscheid (D) van de mijnschacht genaamd „Beerenbosch II“, zich bevindende in het terrein, kadastraal bekend in de sectie 8 nummer 6116, met de in die schacht aanwezige installaties, voor zover aan de Staat der Nederlanden in eigendom toebehorende.

In de brief van 27 januari 1970 van de N.V. Maatschappij tot exploitatie van Limburgse Steenkolenmijnen genaamd Oranje-Nassau Mijnen aan de Domaniale Mijn Maatschappij N.V. wordt inzake het inrichten van schacht Beerenbosch II als pompschacht het volgende medegedeeld: *„Na het beëindigen van de uitpomp uit schacht Beerenbosch zullen de bovengenoemde werkzaamheden door ons worden uitgevoerd volgens een door U ingediend en door het Staatstoezicht goedgekeurd plan. De aan de opvulling van deze schacht verbonden werkzaamheden zullen door U aan ons betaald worden overeenkomstig met het in de brief van O.N. - L.V. - W.S. d.d. 30 juli 1969 onder D gestelde.“*

Verder bevat dit dossier de voorlopende correspondentie inzake het inrichten van een nieuw pompbedrijf (Beerenbosch).

Het dossier bevat verder een „rapport betreffende mogelijke wateroverlast voor de Domaniale Mijn ten gevolge van de sluiting van de mijnzetel Gouley-Laurweg van de Eschweiler Bergwerksverein“ van 18 januari 1968, opgesteld door de Domaniale Mijn-Maatschappij N.V.

Per brief van 4 januari 1968 doet de Eschweiler Bergwerks-Verein aan het Oberbergamt Bonn en het Bergamt Aachen mededeling van het sluiten van de mijn Gouley-Laurweg per 31 maart 1969 en de te verwachten sluiting van de Domaniale Mijn eind 1969. In de brief wordt het thema wateroverlast aangehaald.

Per brief van 23 mei 1967 (no. 4268) van Staatstoezicht op de Mijnen aan de Domaniale Mijn-Maatschappij wordt het thema mogelijke wateroverlast naar aanleiding van de voorgenomen sluiting van de mijnzetel Gouley-Laurweg bij de Domaniale Mijn aangekaart en verzoekt in deze contact met de Eschweiler Bergwerks-Verein op te nemen.

2.5.3 17.05T Oranje-Nassau Mijnen: mijnvelden en mijnzetels

2.5.3.1 Inventarisnummer 151: Rapport getiteld: "Mijnwater-inventarisatie, thans en na de sluiting van de mijnen in Zuid-Limburg", door W.F.M. Kimpe, Hoofd Geologisch Bureau voor het mijngebied, Heerlen, 1967

Dit dossier bevat het rapport getiteld: „Mijnwater-inventarisatie, thans en na de sluiting van de mijnen in Zuid-Limburg“, door W.F.M. Kimpe, Hoofd Geologisch Bureau voor het mijngebied, Heerlen, 1967 in opdracht van de Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg.

2.5.3.2 Inventarisnummer 153: Correspondentie betreffende maatregelen ter bestrijding van de wateroverlast tengevolge van de mijnsluitingen. (zie ook inliggende lijst), 1966-1974

Dit dossier bevat correspondentie en verslagen inzake het rapport „Mijnwater-inventarisatie, thans en na de sluiting van de mijnen in Zuid-Limburg“, over de GSL-Commissie Wateroverlast en de exploitatie van het pompbedrijf Beerenbosch.

Verder bevat dit dossier een overeenkomst „Vertrag über das Weiterbetreiben der Wasserhaltung der Grube Gouley“ tussen de Eschweiler Bergwerks-Verein en de mijnondernemingen N.V. Laura & Vereeniging, N.V. Maatschappij tot exploitatie van Limburgse Steenkolenmijnen genaamd Oranje Nassau Mijnen en N.V. Nederlandsche Steenkolenmijnen Willem Sophia van 11 augustus / 20 augustus 1969. Deze overeenkomst werd per 15 februari 1970 beëindigd.

Dit dossier bevat de vergunning verleend bij besluit van 22 september 1969 door het Provinciaal Bestuur van Limburg voor het lozen van mijnwater op het riviertje de Worm te Kerkrade aan de N.V. Maatschappij tot exploitatie van Limburgse Steenkolenmijnen genaamd Oranje Nassau Mijnen. In de brief van

21 juni 1971 van het Provinciaal Bestuur van Limburg wordt artikel 8 van het besluit gewijzigd in die zin, dat dit wordt gelezen als volgt: „*Onder rechtverkrijgende wordt in deze vergunning verstaan de toekomstige eigenaar of eigenaren van die werken met behulp waarvan wordt geloosd*“.

In het dossier is ook de samenwerkingsovereenkomst tussen de N.V. Maatschappij tot exploitatie van Limburgse Steenkolenmijnen genaamd Oranje Nassau Mijnen, de N.V. Laura & Vereeniging en de Société Anonyme des Charbonnages Néerlandais Willem-Sophia betreffende de waterhuishouding ondergronds van 20 november 1969 gearchiveerd.

Dit dossier bevat tevens correspondentie omtrent de overdracht van de pompschacht Beerenbosch aan de Eschweiler Bergwerks-Verein per 1 januari 1974 (bijv. brieven gericht aan College van Gedeputeerde Staten van Limburg, het Ministerie van Economische Zaken, College van Burgemeester en Wethouders der Gemeente Kerkrade, Staatstoezicht op de Mijnen).

Uit de gezamenlijke brief met datum van 12 februari 1974 van de Industriële Maatschappij genaamd Oranje-Nassau Mijnen B.V. en de Eschweiler Bergwerks-Verein aan het Ministerie van Economische Zaken blijkt, dat bij beschikking van 7 december 1971, Dir. Gen. voor de Energievoorziening no. 371/7050/EMC, krachtens artikel 336, eerste lid, van het Mijnreglement 1964 (Stb. 538) aan de Industriële Maatschappij genaamd Oranje-Nassau Mijnen B.V. vergunning werd verleend tot het oprichten, in werking brengen en in werking houden van het pompbedrijf „Beerenbosch“ op een terrein gelegen in de gemeente Kerkrade. In deze brief wordt de overdracht van het pompbedrijf aan de Eschweiler Bergwerks-Verein ter kennis gebracht.

2.5.3.3 Inventarisnummer 154: Rapporten besprekingen van de werkgroep pompbedrijf Beerenbosch, 1968-1973

Dit dossier bevat correspondentie en rapporten inzake besprekingen van de werkgroep pompbedrijf Beerenbosch.

2.5.4 EAN_0950: NV Laura & Vereeniging te Eygelshoven

Inventarisnummers 841-849 zijn stukken betreffende de wateroverlast in verband met de sluiting van de mijnen.

2.5.4.1 Inventarisnummer 841: 1968-1973. Algemeen

Dit dossier bevat o.a. de rapporten van de Commissie Wateroverlast en de Studiegroep Mijnwater en diverse correspondentie inzake pompbedrijf Beerenbosch en wateroverlast.

2.5.4.2 Inventarisnummer 842: 1968-1970. Correspondentie met de Domaniale Mijn-Maatschappij NV te Kerkrade

Dit dossier bevat geen nadere nieuwe informatie.

2.5.4.3 Inventarisnummer 843: 1969-1970. Juridische Commissie wateroverlast van de mijnen L & V, de Oranje-Nassau Mijnen te Heerlen en de NV Nederlandse Steenkolenmijnen Willem-Sophia te Spekholzerheide

In dit dossier is ook de samenwerkingsovereenkomst tussen de N.V. Maatschappij tot exploitatie van Limburgse Steenkolenmijnen genaamd Oranje Nassau Mijnen, de N.V. Laura & Vereeniging en de Société Anonyme des Charbonnages Néerlandais Willem-Sophia betreffende de waterhuishouding ondergronds van 20 november 1969 gearhiveerd.

Verder bevat dit dossier brieven en nota's m.b.t. de juridische kwesties inzake de mijnwateroverlast voor naburige mijnen (aansprakelijkheid).

2.5.4.4 Inventarisnummer 844: 1969-1974. Pompkosten en kostenverdeling van de pompmijn van de Domaniale Mijn-Maatschappij NV te Kerkrade (de zogenaamde pompmijn Domaniale)

Dit dossier bevat overzichten van de kosten van het pompen van het mijnwater o.a. in de schacht Beerenbosch II.

2.5.4.5 Inventarisnummer 845: 1969-1971. Samenwerkingsovereenkomst (kleine pompgemeenschap) tussen de mijnen L & V, de Oranje-Nassau Mijnen te Heerlen en de NV Nederlandse Steenkolenmijnen Willem-Sophia te Spekholzerheide

Dit dossier bevat geen nadere nieuwe informatie.

2.5.4.6 Inventarisnummer 846: 1969-1973. Correspondentie met de EBV over de pompbemaling van de mijn in Gouley (D)

Per brief van 26 januari 1970 van N.V. Maatschappij tot exploitatie van Limburgse Steenkolenmijnen genaamd Oranje Nassau Mijnen aan Staatstoezicht op de Mijnen wordt kennis gegeven van het feit, dat het pompen op de Mijn Gouley en op de Domaniale Mijn per 15 februari 1970 wordt beëindigd, en de werkzaamheden in pompschacht Beerenbosch II in augustus 1970 gereed zullen zijn.

Verder bevat dit dossier correspondentie m.b.t. de overeenkomst „Vertrag über das Weiterbetreiben der Wasserhaltung der Grube Gouley“ tussen de Eschweiler Bergwerks-Verein en de mijnondernemingen N.V. Laura & Vereniging, N.V. Maatschappij tot exploitatie van Limburgse Steenkolenmijnen genaamd Oranje Nassau Mijnen en N.V. Nederlandsche Steenkolenmijnen Willem Sophia van 11 augustus / 20 augustus 1969.

2.5.4.7 Inventarisnummer 847: 1969-1973. Contactcommissie pompbedrijf Beerenbosch (voorheen pompmijn Domaniale)

Dit dossier bevat correspondentie en verslagen van de Contact-Commissie „Pompmijn Domaniale“. Deze stukken leverden geen nieuwe informatie.

2.5.4.8 Inventarisnummer 848: 1970-1971. Verkoop van de erfpacht en de opstallen van het pompbedrijf Beerenbosch

Dit dossier bevat een brief van 2 oktober 1970 met kenmerk 370/6267/EMC van het Ministerie van Economische Zaken aan Staatstoezicht op de Mijnen inzake de mededeling van N.V. Maatschappij tot exploitatie van Limburgse Steenkolenmijnen genaamd Oranje Nassau Mijnen om de schacht

Beerenbosch als pompschacht te willen inrichten. Er wordt vermeld, dat het onderhavige mijnwerk behoort tot bovengenoemd bedrijf.

2.5.4.9 Inventarisnummer 849: 1970-1988. Correspondentie met de EBV over het pompbedrijf Beerenbosch

Dit dossier bevat de contracten inzake de pompmijn Beerenbosch d.d. 8 oktober 1971 en 20 december 1973.

Verder bevat dit dossier een brief van de Eschweiler Bergwerks-Verein, d.d. 12 juni 1973 aan Industriële Maatschappij genaamd Oranje-Nassau N.V. over de op 23 december 1971 / 4 januari 1972 gesloten overeenkomst met de Bondrepubliek Duitsland inzake de overname van „Erblasten“. Dit betekent, dat de Duitse Staat de uitgaven als gevolg van de mijnsluitingen voor noodzakelijk geworden extra pompkosten overneemt. Hieronder vallen ook de kosten voor het oppompen van mijnwater uit schacht Beerenbosch II.

Per brief van 22 mei 1973 van Industriële Maatschappij, genaamd Oranje-Nassau Mijnen B.V. en N.V. Laura & Vereeniging aan de Eschweiler Bergwerks-Verein kondigen eerstgenoemden aan, dat de laatste ontginning door deze mijnondernemingen per 31 december 1974 wordt beëindigd. Daarom achten zij het inbedrijf nemen van de pompschacht Beerenbosch niet meer nodig.

Per brief van 30 november 1970 van de Eschweiler Bergwerks-Verein aan het Bergamt Aachen inzake „Grube Anna, Schutz des Grubengebäudes gegen Standwasser im Feld Domaniale“ deelt deze o.a. mede, dat de schacht Beerenbosch II wordt ingericht als pompschacht en dat EBV vanaf 1975, na sluiting van de laatste Nederlandse mijn ten noorden van de Willem-Storage de hele pompwerking in schacht Beerenbosch II overneemt.

2.6 Jaarverslagen van de Inspecteur-Generaal der Mijnen

2.6.1 Jaarverslag 1968

In dit jaarverslag wordt het mijnwaterprobleem bij mijnsluitingen voor het eerst beschreven. Hierin wordt vermeld, dat door de Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg aan het Geologisch Bureau een opdracht werd verstrekt om een rapport over het voorkomen van water in de Limburgse mijnen, zomede een

prognose over de te verwachten toevloed van water na stillegging van de mijnen op te stellen. Het rapport van genoemd bureau is in juli 1967 uitgekomen. Hoewel het onderwerp in 1966 en 1967 reeds meerdere malen in de Commissie van Overleg van de Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg is besproken, kreeg het pas versterkte aandacht, nadat op 18 mei 1967 van het Oberbergamt in Bonn bericht was ontvangen, dat de aan de Domaniale mijn grenzende Duise mijn Gouley-Laurweg in 1969 zou worden gesloten.

2.6.2 Jaarverslag 1969

Het jaarverslag vermeldt, dat het rapport van de „Commissie Wateroverlast“ in februari van het verslagjaar werd uitgebracht. De uitkomsten van het rapport worden beschreven (plaatsen van dammen in de Willem storing en inrichten pomp mijn Beerenbosch). In het verslagjaar werd een deel van deze werkzaamheden uitgevoerd. Verder stelde men vast, dat er tussen de Domaniale Mijn en de Duitse mijnen Anna en Nordstern verbindingen bestaan, zodat er via schacht Beerenbosch II op een dieper niveau gepompt moet worden om waterdoorbraken te verhinderen. Op pagina 38/39 van het jaarverslag staat nog geschreven: *„Daar het opvullen van deze schacht [Beerenbosch II] eerst kan geschieden na beëindiging van het pompen werden dezerzijds met de betrokken mijnonderneming bindende afspraken gemaakt over de later te volgen wijze van opvulling.“*

2.6.3 Jaarverslag 1970

Hier staat geschreven: *„Ter bescherming van de nog in bedrijf zijnde nederlandse mijnen zouden in eerste opzet in Schacht Beerenbosch II hangpompen worden geïnstalleerd op een niveau van -170 meter N.A.P. Gezien de mogelijke waterdoorbraak naar het bekken van Aken, beschreven in het vorige jaarverslag, is in overleg tussen de nederlandse en duitse mijnbedrijven onder auspiciën van de betrokken Staatstoezichten besloten de hangpompen in de pompschacht op het niveau van -225 meter N.A.P. te installeren. De pompschacht Beerenbosch II zal in de loop van 1971 worden ingericht. Deze pompschacht zal tot de sluiting van de laatste mijn in het noordveld van het bekken van Aken in bedrijf blijven.“*

2.6.4 Jaarverslagen 1971 en 1972

In deze jaarverslagen wordt beschreven, dat het mijnwater van de Domaniale Mijn naar de mijn Gouley stroomde. Hierdoor moet men op de mijn Gouley op het niveau -283 m N.A.P. blijven pompen.

2.6.5 Jaarverslag 1973

In het verslagjaar was medio juni het mijnwaterniveau -220 m N.A.P. bereikt en werd de pompschacht Beerenbosch II in bedrijf genomen. Alhoewel het waterniveau aan de Nederlandse kant op dit niveau werd gehouden, steeg het water in het Duitse bekken. Verder vermeldt dit jaarverslag: *„Tussen de Oranje-Nassau Mijnen en de Eschweiler Bergwerksverein is gedurende het verslagjaar overeenstemming bereikt over de overname per 1 januari 1974 van de pompschacht Beerenbosch II door laatstgenoemde onderneming. De pompschacht is thans alleen in bedrijf ter bescherming van de in bedrijf zijnde Duitse mijnen in het bekken van Aken.“*

2.6.6 Jaarverslag 1974

In het verslagjaar wordt vermeldt: *„De pompschacht Beerenbosch II van de voormalige Domaniale mijn bleef in bedrijf. Zij beschermt de Duitse mijnen in het Akense bekken tegen overloop van mijnwater vanuit het Zuid-Limburgse bekken“.*

2.6.7 Jaarverslag 1975

Dit jaarverslag beschrijft de gang van zaken rondom de mijnwaterproblematiek vanaf 1966 tot 1975. Verder staat hier: *„Bij besluit van 22 februari 1974, 4-de Afdeling, nr. B.C. 25300, van Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg werd overgegaan tot de oprichting van de "Studiegroep hydrologische gevolgen van de mijnsluitingen.“* Hier worden ook de betrokken partijen / leden van de studiegroep vermeld. Aan het einde van het verslagjaar werd het rapport aan Gedeputeerde Staten van Limburg aangeboden.

2.6.8 Jaarverslag 1977

In dit jaarverslag wordt voor het eerst melding gemaakt, dat er op enkele plaatsen in het Limburgse mijngebied een geringe bodemstijging over een periode van enkele jaren werd waargenomen; vermoedelijk naar aanleiding van het stijgende mijnwater.

2.6.9 Jaarverslag 1979

Dit jaarverslag vermeldt, dat een nadere studie erop gericht is na te gaan in hoeverre bodemstijging samenhangt met de in de loop der jaren plaatsgevonden zakking door mijnontginning en het stijgende mijnwater.

2.6.10 Jaarverslag 1980

Eén van de belangrijkste mededelingen in dit jaarverslag is, dat bodemstijging duidelijk samenhangt met het stijgende mijnwater.

2.6.11 Jaarverslag 1982

Hier staat geschreven: „*Voor het plateau van Kerkrade dient men verder rekening te houden met het feit dat de ontginningswerken van voor de Franse tijd nog in "open" verbinding staan met het westelijk talud van het riviertje de Worm op Duits grondgebied. De consequenties hiervan zullen nader geanalyseerd moeten worden aan de hand van de nog voorhanden zijnde historische mijnplannen en de drastisch gewijzigde infra-structuur van de bovengrond*”.

2.6.12 Jaarverslag 1985

In dit jaarverslag staat geschreven: „*In de Oostelijke Mijnstreek ontstaat eerst dan een mijnwaterproblematiek met duidelijke bodemstijging, wanneer en nadat in de schacht Beerenbosch het mijnwater niet langer door de Eschweiler Bergwerksverein (E.B.V.) zal worden weggepompt*”.

2.6.13 Jaarverslag 1986

In het jaarverslag wordt het volgende opgemerkt: „*Wanneer het mijnwater in de oostelijke mijnstreek, langs de Nederlands/Duitse grens, stijgt tot boven het niveau van het grensriviertje de Worm kan een aantal meer dan 100 jaar oude afvoerkanalen voor mijnwater weer in werking treden. De plaats waar deze kanalen in het Wormdal uitmonden is slechts bij benadering aan te geven. De vanuit Nederland door deze kanalen af te voeren hoeveelheid mijnwater zal naar verwachting niet meer bedragen dan de thans door de schacht Beerenbosch opgepompte hoeveelheid. Het is wenselijk thans reeds na te gaan, of het noodzakelijk is de mijnwaterstijging in het Wormdal blijvend te reguleren. Dit laatste is mogelijk door permanent mijnwater op te pompen uit de schacht Beerenbosch, of door aanleg van een nieuwe overloop vanuit de oude mijnwerken, waardoor het stijgend mijnwater gecontroleerd geloosd kan worden*“.

2.6.14 Jaarverslag 1987

In dit jaarverslag wordt veel over het thema mijnwater geschreven: „*Aan het einde van het verslagjaar werd bekend dat de Emil Mayrisch uiterlijk eind 1992 de kolenproductie zal beëindigen. In overleg zal worden bepaald wanneer de uitpompings zal worden gestopt en wat er met schacht Beerenbosch dient te geschieden*“. Verder staat geschreven: „*In het verslagjaar is gestart met een inventarisatie van de mogelijke gevolgen van het beëindigen van het oppompen van mijnwater in de schacht Beerenbosch te Kerkrade, Dit hangt samen met de voorgenomen sluiting van de laatste steenkolenmijn in het Aken-Limburgse mijnbekken: de Emil-Mayrisch van de Eschweiler Bergwerk Verein te Kohlscheid, in de Bondsrepubliek Duitsland*“ en „*In het verslagjaar is een inventarisatie gemaakt van de nog relevante mijnschade-problematiek, in het bijzonder voor de Oostelijke Mijnstreek, gelet op de voormalige ontginningen dicht onder het dekterrein. De verwachting is dat deze ontginningen, veelal uit de vorige of het begin van deze eeuw, bij stijgend mijnwater incidenteel nog leiden tot manifeste schade aan de bovengrond. De mate waarin deze ontginningen beweging aan het maaiveld veroorzaken, is afhankelijk van de dikte van het dekterrein en de diepteligging van deze oude mijnwerken*“.

2.6.15 Jaarverslag 1988

Dit jaarverslag vermeldt: *„Het voorgestelde sluitingstijdstip werd niet veranderd; wel gaan de gedachten uit naar het eerder stoppen met pompen. De Westphälische Berggewerkschaftskasse heeft een studieopdracht gekregen om de gevolgen van het stopzetten van het uitpompen van alle mijnwater, zowel aan Duitse als aan Nederlandse kant van het grensriviertje de Worm te onderzoeken“.*

2.6.16 Jaarverslag 1989

Hier wordt vermeld: *„Een punt van onderzoek is welke gevolgen het stopzetten van de pompactiviteit in het Akense bekken heeft voor de bovengrond. Naar verwachting zal de uiteindelijke stijghoogte van het mijnwater overeenkomen met de oorspronkelijke hoogte van de grondwaterspiegel. Een bedreiging voor de bovengrond is het stijgende mijnwater uitsluitend in die gebieden, waarlangs niet waterdichtafgesloten schachten het mijnwater het maaiveld kan bereiken. Voor Nederland is in deze het meest kwetsbare gebied het plateau van Kerkrade, westelijk van de Feldbiss-storing. Op dit plateau, met een gemiddelde hoogte van +155 m NAP zijn een 50-tal oude schachten gelegen, waarvan de diepte in het algemeen niet meer dan 50 m bedraagt. Wanneer het stijgende mijnwater niet verder stijgt dan +108 m NAP (het laagst gelegen mogelijke overlooppunt in het dal van de Wurm), zal dit stijgende mijnwater geen grote bedreiging vormen voor deze oude schachten. Een deel van de oude galerijen in dit gebied zal uiteindelijk wel vollopen met mijnwater en incidentele instortingen in deze galerijen met schade veroorzakende beweging aan de bovengrond blijven een gevarenbron. Uitstromend mijnwater kan, gelet op de samenstelling van dit water, problemen geven bij directe lozing op een oppervlaktewater. Ook dit zal in het lopende onderzoek een punt van nadere studie zijn“.*

2.6.17 Jaarverslag 1990

In het verslagjaar heeft overleg plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van Staatstoezicht op de Mijnen en Duitse instanties over de gevolgen voor de bovengrond bij het beëindigen van het oppompen van mijnwater in het grensgebied van Kerkrade.

2.6.18 Jaarverslag 1991

In het verslagjaar kwam het rapport van DMT m.b.t. het onderzoek naar de gevolgen van het stoppen van de pompactiviteiten op Nederlands en Duits grondgebied gereed. Het advies komt er in grote lijnen op neer dat men blijvend moet pompen vanaf een niveau van +40 m NAP (60 m beneden het niveau van de Worm in het gebied van de Domaniale Mijn). Het lijkt er op dat het LOBA dit advies wil opvolgen waarbij zeer wel de mogelijkheid bestaat dat de Staat der Nederlanden aangesproken zal worden voor een deel van de kosten.

2.6.19 Jaarverslag 1992

Volgend verslag wordt uitgebracht: *„De mijnbouwactiviteiten in het aangrenzende Duitse steenkoolbekken worden gestopt. De EBV (Eschweiler Bergwerksverein) gaat stoppen met het oppompen van mijnwater en heeft het plan Beerenbosch II definitief te verlaten en de schacht af te sluiten conform de in het verleden gemaakte overeenkomsten. Indien afsluiting volgt zal een peilput ten behoeve van het meten van mijnwaterstijging gerealiseerd worden“*. Verder staat er in het jaarverslag geschreven: *„Einde verslagjaar is na meer dan zes eeuwen de steenkoolontginning langs de Nederlands-Duitse grens in het Wormdal beëindigd. Een inventariserend onderzoek naar de gevolgen van het stoppen van het oppompen van mijnwater in de schacht Beerenbosch is gestart. Dit onderzoek is vooral gericht op een inschatting van de gevaren voor de publieke veiligheid van instortingen van oude mijnwerken dicht onder het maaiveld gelegen“.....„In het verslagjaar zijn verscheidene besprekingen gevoerd met vertegenwoordigers van de provincie Limburg om na te gaan in hoeverre het stijgende mijnwater bedreigend is voor de drinkwaterreservoirs in de oostelijke mijnstreek. Verder wordt nagegaan wat op de lange termijn de consequenties zijn van het lozen van vervuild opgepompt mijnwater vanuit Nederland op het grensrievtje de Worm“*.

2.6.20 Jaarverslag 1993

In dit jaarverslag wordt uitvoerig over het stopzetten van het oppompen van mijnwater uit de schacht Beerenbosch II bericht: *„De kolenwinning in het aan*

*oostelijk Zuid-Limburg grenzende Duitse steenkoolbekken is in december 1992 definitief gestopt. Na afwikkeling aldaar van een aantal ondergrondse werkzaamheden is per einde van dit verslagjaar **de noodzaak voor het oppompen van mijnwater onder andere uit schacht Beerenbosch op Nederlands grondgebied komen te vervallen**. Om de gevolgen van het stijgende mijnwater op de oude werken te inventariseren heeft EBV (Eschweiler Bergwerksverein) aan het Duitse DMT (Deutsche Montan Technologie) opdracht gegeven voor een onderzoek om te komen tot aanbevelingen ter voorkoming van gevaar aan de bovengrond. Dit heeft voor Beerenbosch geresulteerd in de aanbeveling om bij definitieve afsluiting van de schacht een pompleiding met zuigkorf onder de aan te leggen schachtprop aan te brengen. Deze pompleiding zal voorlopig als peilbuis gebruikt worden. **Aangezien de oude mijnwerken onder Nederlands grondgebied voor het overgrote deel boven het peil van de grensrivier de Worm zijn gelegen zal het stijgende mijnwater in het algemeen geen bedreiging vormen voor de bovengrond in Nederland**. Hierbij wordt aangenomen dat wanneer het mijnwater boven het niveau van de Worm stijgt de oude waterlopen weer gaan functioneren. Onder deze **aanname** is door Staatstoezicht op de Mijnen aan EBV toestemming verleend voor de definitieve afsluiting van schacht Beerenbosch op **voorwaarde** dat de aanbevelingen van DMT worden opgevolgd en dat de *privaatrechtelijke vergunningen ten aanzien van a) lozing mijnwater op de Worm, b) afvoerleiding naar de Worm, c) elektriciteitsleiding niet worden opgezegd*⁶. Echter is de hierboven genoemde voorwaarde in de brieven van SodM aan EBV niet duidelijk geformuleerd.*

2.6.21 Jaarverslag 1994

In het jaarverslag wordt vermeld: „Op 1 februari 1994 is het oppompen van mijnwater in schacht Beerenbosch II te Kerkrade gestopt. In de loop der tijd zijn langs de Nederlands-Duitse grens te Kerkrade verbindingen ontstaan tussen de voormalige kolenmijnen. Het stijgende mijnwater vormt daarom een bedreiging voor de meer dan 900 oude schachten in het dal van de Wurm op Duits grondgebied. In overleg met de Duitse autoriteiten is bepaald dat de schacht Beerenbosch II alleen verlaten mag worden na het aanbrengen van een pompleiding tot 200 m diepte van waaruit later indien nodig weer mijnwater opgepompt kan worden. Gedurende 1994 is de schacht dan ook als zodanig, op basis van een door Staatstoezicht op de Mijnen goedgekeurd plan,

verlaten“. Verder wordt er nog over onderzoek door SodM naar de einddiepte van oude verlaten schachten van de voormalige mijnen Domaniale en Neu Prick op Nederlands grondgebied.

2.6.22 Jaarverslag 1995

In het verslagjaar worden potentiële gevolgen van het stijgend mijnwater m.b.t. gevulde schachtkolommen van oude verlaten schachten genoemd. Omdat hierdoor instortingstrechters aan de oppervlakte kunnen ontstaan, die een bedreiging voor de publieke veiligheid aan de bovengrond zijn, is in overleg met Staatstoezicht op de Mijnen in de voormalige schacht Beerenbosch een pompbuis tot 200 meter diepte ingebouwd, zodat bij gebleken noodzaak het oppompen van mijnwater uit de genoemde schacht weer hervat kan worden.

2.6.23 Jaarverslag 1996

In dit jaarverslag komen heel wat punten aan de orde, waaronder bijv.: *„In 1996 is voor de Raadscommissie Openbare Werken van de gemeente Kerkrade voorlichting gegeven over de gevolgen aan de bovengrond van het stijgende mijnwater in relatie tot de vele oude schachten en oude mijnwerken dicht onder maaiveld in het gebied van de gemeente Kerkrade langs de Nederlands-Duitse grens“.*

„Regelmatig vindt overleg plaats tussen de provincie Limburg en Staatstoezicht op de Mijnen over het punt in hoeverre de stijging van het mijnwater in de voormalige steenkoolmijnen de drinkwaterkwaliteit in Zuid-Limburg kan beïnvloeden. Met de provincie Limburg en de NV Waterleiding Maatschappij Limburg zal in detail worden nagegaan of het stijgende mijnwater een bedreiging vormt“.

Verder wordt er vermeldt, dat: *„Door het LOBA (Landes Oberbergamt Nordrhein-Westfalen) is vastgelegd dat het mijnwater voorlopig gefaseerd mag stijgen tot + 40 m N.A.P. of te wel 60 m onder het niveau van het grensriviertje de Worm“.*

Indien hier niet aan wordt voldaan, bestaat het volgende risico: *„Wanneer het mijnwater stijgt tot het niveau van de Worm, zullen deze oude werken wel vollopen en zal de kans op instorting toenemen. In 1996 is het onderzoek*

hiernaar voortgezet zodat een betere inschatting van de risico's van het stijgende mijnwater voor de bebouwing van de bovengrond mogelijk wordt⁴.

In het verslagjaar werd er verder overleg gevoerd met het ministerie van Economische Zaken, het Wirtschaftsministerium te Düsseldorf en collega's van het Landesoberbergamt te Dortmund over sanering van de oude schachten in het ontginningsgebied van de voormalige Domaniale Mijn op Duits territorium.

2.6.24 Jaarverslag 1998

„In 1998 werd door de studiegroep 'Hydrologische gevolgen van de mijnsluitingen' een onderzoek afgesloten naar de gevolgen van het stijgen van het mijnwater. De provincie Limburg heeft aan Van Rooijen Adviezen B.V. en het Staatstoezicht op de Mijnen gevraagd op grond van nieuwe inzichten en intussen verkregen meetgegevens een evaluatie te maken van de eventuele effecten van het stijgende mijnwater op de kwaliteit van het grondwater in het dekterrein“.

2.6.25 Jaarverslag 1999

Over de problematiek van stijgend mijnwater in oude schachten is in het verslagjaar advies uitgebracht aan Economische Zaken. In het bijzonder werd advies uitgebracht over de sanering van oude mijnschachten gelegen op Duits grondgebied in het voormalige ontginningsgebied van de Domaniale Mijn.

2.6.26 Jaarverslagen 2000 tot en met 2013

In deze jaarverslagen wordt verder ingegaan op de problematiek van oude schachten en de sanering van oude verlaten mijnschachten. In het gebied rond Herzogenrath, net over de grens bij Kerkrade liggen een aantal oude schachten, welke volgens Duitse wetgeving gesaneerd moeten worden en waarvoor de Staat der Nederlanden de verantwoordelijkheid draagt. Tezamen met het Bergamt Düren (Duitsland) heeft het Staatstoezicht op de Mijnen in kaart gebracht om welke schachten het gaat, waar ze liggen en welke maatregelen nodig zijn voor sanering. Hierover werd een overeenkomst gesloten tussen de Duitse en de Nederiandse Staat. Vanaf 2001 werden deze schachten gesaneerd.

Verder heeft SodM in 2000 een notitie uitgebracht aan het Directoraat-Generaal voor Energie over het risico van bodembewegingen als gevolg van historische steenkoolwinning dicht onder de oppervlakte. Het gaat om een gebied nabij en onder Kerkrade. Om uitspraken te kunnen doen over risico's op langere termijn is nader onderzoek nodig. SodM zal dit onderzoek uitvoeren.

Naar aanleiding van het ontstaan van een instortingstrechter in Kerkrade in 2005 heeft SodM de precieze oorzaak van de instorting laten onderzoeken. Bovendien zal SodM de risico's van ondiepe winning in het algemeen en in relatie tot het stijgend mijnwater onderzoeken.

In 2006 heeft het Ministerie van Economische Zaken aan het Duitse Ingeniebureau Heitfeld-Schetelig opdracht verleend tot het uitvoeren van een studie naar de gevolgen van het stijgende mijnwater in Zuid-Limburg. Aanleiding hiertoe was een notitie van SodM over de oude steenkoolontginningen van de Domaniale Mijnmaatschappij en het stijgende mijnwater in Nederland. Uit deze notitie blijkt, dat het niet kan worden uitgesloten, dat deze stijging van het mijnwater op lange termijn ingrijpende gevolgen heeft aan de oppervlakte, vooral voor de stabiliteit van oude schachten en mijngangen. De studie van het Duitse bureau is een eerste verkenning. Het gaat om een inventarisatie van het soort problemen dat door verdere stijging van het mijnwater zou kunnen optreden. De voorstudie van IHS bevestigt de inhoud van de notitie en leverde een aantal aandachtsgebieden op.

In 2009 heeft SodM contact opgenomen met collega's in Duitsland (Bezirksregierung Arnsberg) om te bespreken hoe daar met de problematiek van de oude mijnbouw wordt omgegaan.

In 2010 heeft SodM de gemeenten Kerkrade en Heerlen geholpen om potentiële risicolocaties met betrekking tot de oude mijnbouw in kaart te brengen. Verder heeft er in 2011 bij winkelcentrum 't Loon te Heerlen een verzakking plaatsgevonden, die mogelijk verband houdt met vroegere steenkoolwinning. In 2012 heeft SodM informatie verstrekt aan en kennis gedeeld met lokale overheden en diverse instanties (ook internationaal) over stijgend mijnwater en de gevolgen daarvan. In 2013 heeft de minister van Economische Zaken er mee ingestemd dat er onder leiding van SodM

onderzoek wordt gedaan naar de mogelijke naijlende gevolgen van de mijnbouw in Zuid-Limburg.

2.7 Rapporten en onderzoeken

2.7.1 Rapport van de Studiegroep „Hydrologische gevolgen van de mijnsluitingen“ – HET STIJGENDE MIJNWATER IN DE GESLOTEN ZUID-LIMBURGSE MIJNEN

Dit rapport werd opgemaakt in opdracht van Gedeputeerde Staten van Limburg, d.d. 14 mei 1974 door de Studiegroep in november 1975. Eén van de conclusies is, dat indien het pompen wordt stopgezet, ook in het oostelijke mijngebied de mijnwerken verder zullen vollopen, en zich een nieuw hydrologisch evenwicht zal instellen. Hoe dit verder zal verlopen is niet bekend. Het is echter niet uitgesloten, dat als gevolg van de relatief hoge ligging van het intrekgebied van het Carboon (in Duitsland ca. +180 m NAP, op het Plateau van Kerkrade ca. +160 m NAP) plaatselijk (in de beekdalen) „grondwater“ het maaiveld bereikt en hier aanleiding geeft tot wateroverlast. In het rapport wordt weergegeven, dat het oppompen van mijnwater werd gestaakt. De laatste mijn, die het oppompen staakte, was de mijn Julia op 24 maart 1975. Alle schachten, behalve schacht Beerenbosch II, werden met betonproppen afgesloten. In de loop van het sluitingsproces zijn in verschillende mijnen dammen aangebracht ter bescherming van de toen nog producerende naburige mijnen. Het oppompen van mijnwater in de Domaniale Mijn is op 17 februari 1970 gestopt.

Omdat er verbindingen tussen de Domaniale Mijn en de Duitse mijn Anna (EBV) bestaan, wordt, om deze laatstgenoemde mijn te vrijwaren tegen toestromend water uit bassin III (Domaniale/Gouley-Laurweg), door de EBV, door middel van pompen in de overgenomen schacht Beerenbosch II, het waterniveau in dit bassin tussen -225 m en -217 m NAP gehandhaafd.

In het rapport staat geschreven, dat aangezien vanaf begin 1975 in Limburg geen steenkolenmijn meer in productie is, **er van de zijde van de Nederlandse mijnbouw generlei behoefte bestaat het mijnwater op een bepaald niveau te handhaven.**

Indien de pompactiviteiten in schacht Beerenbosch II worden stopgezet en deze schacht eveneens word afgedicht, dan is het naar mening van de „Studiegroep“ noodzakelijk ook hier een meetmogelijkheid te realiseren.

Verder acht de „Studiegroep“ een net van peilbuizen noodzakelijk, die tijdig een indicatie geven, om de in het rapport geschetste problemen te kunnen voorspellen en maatregelen te kunnen treffen. Als maatregel wordt genoemd: *„regulering van de waterstand op het plateau van Kerkrade zou b.v. mogelijk zijn door middel van de pompschacht Beerenbosch het niveau in dit bassin op +100 m NAP te handhaven. Dit zou evenwel betekenen, dat deze schacht voor dit doel intact moet blijven.“*

In de opmerkingen van het rapport wordt vermeld, dat ten aanzien van de situatie op het plateau van Kerkrade ervan uitgegaan is, dat de vroegere afwateringskanalen naar de Worm niet meer functioneren. De laagste overloop ligt op ca. +113 m NAP. De tweede opmerking geeft min of meer weer, dat de in het rapport geschetste situaties zich wellicht eerst op lange termijn kunnen voordoen (na het stoppen van de pompactiviteiten in de pompschacht Beerenbosch). Wanneer dit het geval zal zijn, is niet bekend.

2.7.2 Onderzoeken door TU Delft

In de jaren tachtig en negentig van de twintigste eeuw zijn er een aantal onderzoeken in opdracht van cq. onder begeleiding van het Staatstoezicht op de Mijnen / Ministerie van Economische Zaken door de TU Delft uitgevoerd naar de gevolgen van de steenkolenmijnbouw in relatie met het stijgende mijnwater in Zuid-Limburg. Vooral de vraag naar welke gevolgen dit kunnen zijn en welke schade kan optreden, waar potentiële verzakkings-/instortingsgebieden liggen en het voorspellen van verzakkingen, werd onderzocht. Volgende onderzoeken werden er door TU Delft uitgevoerd:

- De Man, Y.H.H. (1988): Surface Subsidence near Douvergenhout and in the Eastern Mining District South Limburg, the Netherlands. Memoirs of the Centre for Engineering Geology in the Netherlands, No. 58.
- Van Abswoude, A.M. (1995): Inventarisatie van de samenstelling van de ondiepe ondergrond, met betrekking tot het ontstaan van instortingskraters boven ondiepe steenkool ontginningen binnen het concessie gebied Domaniale-Neuprick. Memoirs of the center for Engineering Geology in The Netherlands, No. 129.

- Mooijman, O.P.M. (1997): Detecting Abandoned Mine-shafts in the Limburg Coal Field. Memoirs of the Centre for Engineering Geology in the Netherlands, No. 152.
- Bekendam, R.F. (1998): Potential Subsidence over Abandoned Coal Mines of the Domaniale-Neuprick Concession Area in Relation to Rising Mine Waters. Memoirs of the Centre for Engineering Geology in the Netherlands, No. 169.

2.7.3 Rapport „Einstellung der bergbaulichen Wasserhaltung im Aachener Steinkohlenrevier – Gutachten über den Anstieg der Standwässer in den einzelnen Wasserprovinzen, Möglichkeiten der Beeinflussung und Auswirkungen auf die Tagesoberfläche“ door DMT-Gesellschaft für Forschung und Prüfung mbH, 8 maart 1991

De Eschweiler Bergwerks-Verein heeft per brief van 22 oktober 1990 bij het Bergamt Aachen het verzoek (sluitingsplan) ingediend, het oppompen van mijnwater in de Von-Goerschen-Schacht in Würselen en in schacht Beerenbosch II in Kerkrade na sluiting van de steenkolenmijn Emil Mayrisch op 31 december 1992 te staken. Van te voren werd in opdracht van de Eschweiler Bergwerks-Verein in overeenstemming met het Landesoberbergamt Nordrhein-Westfalen deskundig advies aan DMT gevraagd om de effecten van het stijgen van het (mijn)water in de individuele waterprovincies en de mogelijke impact op het aardoppervlak te verduidelijken.

In dit rapport zijn in verband met het stopzetten van het oppompen van het mijnwater in het „Wurmrevier“ twee essentiële eisen van toepassing:

1. Het (mijn)water in de mijnevelden Gouley-Laurweg en Domaniale mag op lange termijn (eeuwig) niet hoger komen dan een niveau van +40 m NN.
2. Een overloop van de „benaderingsplaatsen“ tussen de westelijke en oostelijke waterprovincies (bassins) mag, voordat het waterpeil is geëgaliseerd, niet of slechts onder bepaalde voorzorgsmaatregelen plaatsvinden.

Indien het (mijn)water verder stijgt dan +40 m NN, bestaat er volgens het DMT-rapport het gevaar dat talrijke, qua ligging meest onbekende schachten onder water komen te staan en dat er door het inzakken of uitspoelen van de vulkolom van deze schachten aanzienlijke schade aan het grondoppervlak kan

ontstaan. Iets dergelijks kan door de waterstijging ook bij maaiveldnabije ontginningen verwacht worden.

Deze eisen werden door het Bergamt Aachen in de goedkeuring van het ingediende sluitingsplan (per brief van 29 juni 1993) als aanvullende bepalingen opgenomen. Dit kwam min of meer neer op het afwijzen van het ingediende sluitingsplan. Tegen dit besluit van het Bergamt van 29 juni 1993 heeft de EBV per brief van 5 juli 1993 bezwaar ingediend. Als gevolg daarvan werd het Ingenieurbüro Heitfeld-Schetelig GmbH door EBV ingehuurd, voor een evaluatie van de technische grondslagen voor de eis van het blijvend pompen van mijnwater en het opstellen van een advies ter ondersteuning van het bezwaar tegen de beslissing van het Bergamt.

2.7.4 Rapport „Gesamtbericht über die Ergebnisse der Untersuchungen im Zusammenhang der Wasserhaltung durch die Eschweiler Bergwerks-Verein AG“ door Ingenieurbüro Heitfeld-Schetelig GmbH (IHS) in opdracht van de Eschweiler Bergwerks-Verein AG, januari 1997

Aanleiding voor het opmaken van dit rapport was het feit, dat het Bergamt Aachen per brief van 29 juni 1993 de eisen uit het DMT-rapport had overgenomen in haar goedkeuringsbeslissing en de EBV hiertegen bezwaar heeft ingediend.

Dit rapport werd op 14 februari 1993 door de EBV in opdracht gegeven, om het goedgekeurde sluitingsplan met aanvullende bepalingen door het Bergamt Aachen te weerleggen.

Het rapport presenteert de resultaten van het gehele onderzoek en een ontwerp voor de mijnwaterstijging tot aan het natuurlijke afwaterniveau in het „Wurmrevier“ ten westen van de Feldbiß. In het rapport worden de gevolgen van de mijnwaterstijging op het aardoppervlak en voor de natuur- en waterhuishouding in relatie tot de verschillende stijghoogten-scenario's weergegeven. Ook de gevolgen en gevaren aan de Nederlandse kant voor de concessies Domaniale en Neu-Prick worden beschreven. Verder worden er aanbevelingen gemaakt voor een aangepast monitoring- en controlesysteem, wanneer het mijnwater tot aan het natuurlijke afwaterniveau zal stijgen. In het rapport wordt een voorstel gedaan, om het mijnwater gefaseerd (geleidelijk) tot het natuurlijk afwaterniveau te laten stijgen. In de samenvatting van het rapport

volgt een opsomming van positieve en tussentijdse negatieve gevolgen van het geleidelijk laten stijgen van het mijnwater tot aan het natuurlijke afwaterniveau. Dit scenario, zo in het rapport weergegeven, vertegenwoordigt niet alleen een doelmatige en economische oplossing, maar moet, met inachtneming van de gevolgen van eeuwigdurend pompen op de natuur- en waterhuishouding en de levenskwaliteit van de getroffen bevolking, strikt worden verlangd.

In het rapport staat bijv. verder vermeld, dat er sinds 5 februari 1996 in schacht Beerenbosch II waterstandsmetingen worden uitgevoerd.

2.7.5 Rapport „Bericht zu den möglichen Auswirkungen des Grubenwasseranstiegs im Südlimburger Steinkohlenrevier - Vorstudie“ door Ingenieurbüro Heitfeld-Schetelig GmbH (IHS) in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken, 27 februari 2007

Dit rapport werd per brief van 2 mei 2007 (nr. 7057803) van IHS aan SodM aangeboden. Dit rapport geeft een inventarisatie weer van de mogelijke gevolgen van het stijgende mijnwater op Nederlands grondgebied. Verder worden er aanbevelingen voor verdere actie gegeven.

2.7.6 Proefschrift van Peter Rosner „Der Grubenwasseranstieg im Aachener und Südlimburger Steinkohlenrevier - eine hydrogeologisch-bergbauliche Analyse der Wirkungszusammenhänge“, 27 juni 2011

In dit proefschrift wordt de geschiedenis van de mijnwaterstijging in het Akense en Zuid-Limburgse steenkolengebied beschreven en de effecten hiervan nader onderzocht. Van pagina 85 tot 89 worden hier de verschillende stijghoogtefasen van de mijnwaterstijging vanaf 1967 tot eind 2009 beschreven. Dit wordt in appendix C gedetailleerder weergegeven. In appendix C wordt vanaf pagina 16 nader op de verschillende fasen van de pomptests ingegaan. Verder bevat dit proefschrift met betrekking tot de pompschacht Beerenbosch II geen nadere informatie.

2.8 Publicaties en artikelen

2.8.1 Geologie en Mijnbouw, 1971, volume 50 (2), p. 237-254: „Mijnwaterproblemen in het kader van opeenvolgende mijnsluitingen“, J.R.P. Crasborn et. al.

Deze publicatie beschrijft de maatregelen die getroffen werden in het kader van het sluiten van de mijnen en de mogelijke wateroverlast door het stijgen van het mijnwater. Hierin wordt beschreven hoe de Willem storing werd afgedicht en de pompmijn Domaniale werd ingericht. De schacht Beerenbosch II was de eerste voor dit doel bruikbare Domaniale schacht, die ter beschikking kwam. Het eerste initiatief voor een studie m.b.t. mogelijke wateroverlast voor naburige mijnen ging al begin 1966 uit van de IGM.

2.8.2 Oranje-Nassau post

In de uitgaven van 10 december 1971, 7 januari 1972 en 4 februari 1972 wordt de problematiek van de sluiting van de mijnen en het stijgen van mijnwater naar aanleiding van het rapport van de Commissie Wateroverlast beschreven.

2.8.3 Vragen Tweede Kamer

Tweede Kamer der Staten-Generaal: Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden, Aanhangsel van de Handelingen, vergaderjaar 1996-1997, 118, vragen van het lid Rabbae (GroenLinks) over de Domaniale Mijn Maatschappij in Kerkrade (Ingezonden 11 september 1996). Antwoorden van minister Wijers (Economische Zaken), (Ontvangen 14 oktober 1996). Handelingen over liquidatie en mijnschade in verband met stopzetten van oppompen van mijnwater door EBV.

2.8.4 SIKORSKI, A., ROSNER, P., VAN HERK, J.M., HOFMANN, T. & HEITFELD, M. (2009): Aachener und Südlimburger (NL) Steinkohlenrevier - Rahmenbedingungen einer grenzüberschreitenden Abwicklung des Grubenwasseranstiegs unter besonderer Berücksichtigung des historischen Altbergbaus.- 9. Altbergbau-Kolloquium, pag. 210 - 222, 8 afb.; Leoben

In deze gezamenlijke publicatie wordt een historisch overzicht van de grensoverschrijdende mijnbouw en de bijbehorende mijnwaterproblematiek in de Akense en Zuidlimburgse steenkolenmijnstreek weergegeven. Op pagina 219 staat het volgende geschreven: „Aangezien er tot 1974 alle overige pompactiviteiten in de Nederlandse mijnen werden gestaakt, moest de EBV tot 1994 al het binnendringende water uit het westelijke waterbasin oppompen“. Op pagina 221 staat: „Aan Nederlandse zijde werden eerst geen verdere maatregelen voor het beveiligen van de gevolgen van de voormalige mijnbouw gemaakt“. Als belangrijkste punten uit deze publicatie kan worden meegenomen:

- Het aanvankelijke plan op basis van de studie van DMT uit 1991 was grofweg om het mijnwater te laten stijgen tot +40 m NAP, en vanaf die hoogte eeuwig te blijven pompen. Dit om de oude schachten en ondiepe historische winningen veilig te houden. Nederland zou waarschijnlijk aan dat pompen moeten gaan meebetalen.
- Op basis van een tweede studie (IHS, 1997) is dit veranderd in een gecontroleerde, stapsgewijze mijnwaterstijging met tussentijdse pompproeven. Ondertussen zou EBV aan Duitse zijde haar oude schachten saneren, en ontwateringsstollen (afvoerkanalen) naar de rivier de Worm openen. Naar verwachting zal het mijnwater stijgen tot circa +107 m NAP, waarbij zich dan een evenwichtssituatie instelt. Doel is dat EBV niet meer hoeft te pompen.

2.9 Telefoongesprek met de heer Thomas Hofmann, directeur EBV GmbH, d.d. 18.07.2016

Volgens telefonische informatie is er nooit een rechtszaak bij het „Verwaltungsgericht“ aanhangig geweest. Het bezwaar, dat door EBV werd ingediend, is in de loop van het proces ingetrokken.

3 Samenvatting

Sinds de aankondiging op 18 mei 1967 van het sluiten van de mijnzetels Gouley-Laurweg in Duitsland en Domaniale in Nederland eind 1969 werd het thema wateroverlast nader onderzocht.

In juli 1967 kwam een eerste rapport „Mijnwater-inventarisatie, thans en na sluiting van de mijnen in Zuid-Limburg“ van het Geologisch Bureau voor het mijngebied te Heerlen uit.

De GSL-Commissie Wateroverlast bracht in 1968 en 1969 rapporten uit over de sluiting van de mijnen Gouley-Laurweg en Domaniale en welke maatregelen er genomen moeten worden.

Per 15 februari 1970 werd het pompen (ondergronds) op de mijn Gouley en op de Domaniale Mijne definitief beëindigd.

Per akte van 22 april 1971 werd de eigendom van de mijnschacht Beerenbosch II van de Nederlandse Staat aan de EBV overgedragen. EBV benutte deze schacht als pompmijn voor haar kolenexploitatie in Duitsland. Echter was EBV niet verplicht om eeuwig te blijven pompen.

Op 27 april 1971 bracht de Studiegroep Mijnwater het „Rapport inzake de mogelijke wateroverlast als gevolg van mijnsluiting“ uit.

Met het oppompen van mijnwater in schacht Beerenbosch II werd op 7 juni 1973 begonnen. Per 6 september 1973 werd het oppompen van mijnwater door de Kleine Pompgemeenschap stopgezet. Vanaf dit tijdstip werd alleen voor rekening van EBV gepompt en werd de pompschacht Beerenbosch per 1 januari 1974 aan de EBV overgedragen.

De productie in de laatste steenkolenmijn in Nederland werd op 31 december 1974 beëindigd.

In 1978 werd het rapport over de hydrologische gevolgen van de mijnsluitingen door de gelijknamige Studiegroep uitgebracht.

Per brief van 29 maart 1989 had EBV SodM ingelicht over de plannen om de pompactiviteiten in het Akense steenkolengebied inclusief schacht Beerenbosch te staken.

Begin jaren 1990 zijn er over de pompactiviteiten in het Limburgse en Akense steenkolenbekken diverse besprekingen tussen de betrokken partijen geweest.

Op 22 oktober 1990 heeft EBV het sluitingsplan met betrekking tot het stoppen met pompen van mijnwater in de von-Goerschen-Schacht in Würselen en schacht Beerenbosch II in Kerkrade bij het Bergamt Aachen ingediend.

In 1991 kwam het rapport van DMT m.b.t. het onderzoek naar de gevolgen van het stoppen van de pompactiviteiten op Nederlands en Duits grondgebied gereed. Het advies komt er in grote lijnen op neer dat men blijvend moet pompen vanaf een niveau van +40 m NAP.

EBV informeert SodM per brief van 31 maart 1992 de pompactiviteiten in schacht Beerenbosch II te willen staken.

SodM heeft per brief van 23 april 1992 het LOBA geïnformeerd, dat er van Nederlandse zijde geen dwingende reden bestaat, de pompactiviteiten in schacht Beerenbosch na 1 februari 1994 voort te zetten en de schacht nog langer open te laten staan. Dit werd per brief van 18 mei 1992 aan EBV medegedeeld.

SodM heeft per brief van 12 januari 1993 EBV medegedeeld, geen bezwaar tegen het beëindigen van het oppompen van mijnwater begin 1994 te hebben.

Op 11 mei 1993 heeft de EBV het sluitingsplan voor het opvullen en afsluiten van de schacht Beerenbosch II bij SodM ingediend. SodM heeft dit plan per brief van 24 november 1993 goedgekeurd en schrijft geen bezwaar te hebben tegen het stopzetten van de pompactiviteiten in schacht Beerenbosch II begin 1994 en de daarop volgende definitieve afsluiting van de schacht.

Bij het opvullen van de schacht Beerenbosch in 1994 is een pompbuis ingebouwd, zodat bij gebleken noodzaak het oppompen van mijnwater uit de genoemde schacht weer hervat kan worden.

Het Bergamt Aachen heeft per brief van 29 juni 1993 het sluitingsplan met betrekking tot het stoppen met pompen van mijnwater in de von-Goerschen-Schacht in Würselen en schacht Beerenbosch II in Kerkrade met voorwaarden goedgekeurd. Eén van deze voorwaarden was, dat het mijnwater ten westen van de tektonische breuk „Feldbiß“ in de mijnvelden Gouley-Laurweg en Domaniale op lange termijn niet verder mag stijgen dan het niveau van +40 m NN. Tegen dit goedkeuringsbesluit heeft EBV bezwaar ingediend.

Per 1 februari 1994 is met het oppompen van mijnwater in de schacht Beerenbosch II gestaakt.

In januari 1997 werd het rapport van het Ingeniebureau Heitfeld-Schetelig „Gesamtbericht über die Ergebnisse der Untersuchungen im Zusammenhang der Wasserhaltung durch die Eschweiler Bergwerks-Verein AG“ voltooid. In het rapport wordt een voorstel gedaan, om het mijnwater gefaseerd (geleidelijk) tot het natuurlijk afwaterniveau te laten stijgen.

In oktober 1998 werd het rapport „Het mijnwater- stand van zaken voorjaar 1998“ uitgebracht. In de jaren negentig werden een aantal onderzoeken in opdracht van cq. onder begeleiding van het Staatstoezicht op de Mijnen / Ministerie van Economische Zaken door de TU Delft uitgevoerd naar de gevolgen van de steenkolenmijnbouw in relatie met het stijgende mijnwater in Zuid-Limburg.

Per besluit van 29 november 2000 heeft het Bergamt Düren goedkeuring verleend om het mijnwater gecontroleerd en geleidelijk tot het natuurlijke afwaterniveau te laten stijgen. De stijgniveaus worden vanaf +20 m NN in stappen van 20 m tot uiteindelijk > +107 m NN met tussentijdse pompproeven vastgelegd. Voordat het niveau van +80 m NN wordt bereikt, moet een nieuw rapport worden voorgelegd. Het is uitdrukkelijk voorbehouden, later aanvullende bepalingen in het goedkeuringsbesluit op te nemen als er gevaren door het mijnwaterstijgingsproces dreigen te ontstaan.

Van 2001 tot 2009 werden een aantal oude schachten op Duits grondgebied net over de grens bij Kerkrade, welke volgens Duitse wetgeving gesaneerd moesten worden en waarvoor de Staat der Nederlanden de verantwoordelijkheid draagt, gesaneerd.

Sinds 2005 heeft er weer meer uitwisseling van gegevens en rapporten tussen de Duitse en Nederlandse mijnautoriteiten plaatsgevonden.

In 2007 heeft het Ingeniebureau Heitfeld-Schetelig in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken een studie naar de gevolgen van het stijgende mijnwater in Zuid-Limburg verricht.

Naar aanleiding van de verzakking in 2011 bij het winkelcentrum 't Loon te Heerlen, wordt er sinds 2013 onder leiding van SodM onderzoek gedaan naar de mogelijke nabijliggende gevolgen van de mijnbouw in Zuid-Limburg.

4 Conclusie

Sinds eind jaren zestig, begin jaren 70 van de vorige eeuw heerst in Nederland de mening, dat er van de zijde van de Nederlandse mijnbouw generlei behoefte bestaat het mijnwater op een bepaald niveau te handhaven.

5 Beantwoording vragen

I. Feiten:

- Wie was a) eigenaar van en b) verantwoordelijk voor de pompen op Nederlands grondgebied die in 1994 zijn stilgezet en die tot die tijd in bedrijf zijn geweest om de steenkolenwinning in Duitsland mogelijk te maken?

Eigenaar van en verantwoordelijk voor de pompen was de Eschweiler Bergwerks-Verein.

- Waar staan de pompen precies?

De pompen stonden op het terrein van de mijnschacht genaamd „Beerenbosch II“, zich bevindends in het terrein, kadastraal bekend in de sectie 8 nummer 6116, Kerkrade.

- Wie bedreef de pompen oorspronkelijk (tot 1974) cq. voor welke mijnbouwmaatschappij waren de pompen oorspronkelijk in bedrijf?

De pompen waren oorspronkelijk in bedrijf voor de mijnbouwmaatschappijen Laura & Vereeniging, de Oranje-Nassau Mijnen en de NV Nederlandse Steenkolenmijnen Willem-Sophia (samenwerkend in de zogeheten Kleine Pompgemeenschap – K.P.G.).

II. Proces voorafgaand aan stilzetten pompen:

- Werd alleen ten behoeve van de kolenwinning in Duitsland tot 1994 mijnwater weggepompt of (ook) om stijging van mijnwater in Nederland te voorkomen (nadat de kolenwinning in Limburg in 1974 was beëindigd)? Zijn daarover notities of rapporten?

Met de Kleine Pompgemeenschap werd er overeengekomen dat het gemeenschappelijk oppompen per 6 september 1973 wordt stopgezet en dat vanaf dit tijdstip alleen voor rekening van EBV gepompt gaat worden. KPG was van mening, dat na deze datum er voor de toen nog producerende Nederlandse mijnen geen wateroverlast zou ontstaan. Per brief van 22 mei 1973 van Industriële Maatschappij, genaamd Oranje-Nassau Mijnen B.V. en N.V. Laura & Vereeniging aan de Eschweiler Bergwerks-Verein kondigen eerstgenoemden aan, dat de laatste ontginning

*door deze mijnondernemingen per 31 december 1974 wordt beëindigd.
Daarom achten zij het inbedrijf nemen van de pompschacht Beerenbosch
niet meer nodig.*

- Welke afspraken tussen welke partijen zijn daarover gemaakt (EBV, Rijk, Duitse overheid (deelstaat of anderszins), SodM, provincie, gemeente, waterschap, andere mijnbouwmaatschappij(en))? (Naar alle waarschijnlijkheid in 1974 maar mogelijk eerder)

*Per akte van 22 april 1971 werd de eigendom van de mijnschacht
Beerenbosch II van de Nederlandse Staat aan de EBV overgedragen. EBV
benutte deze schacht als pompmijn voor haar kolenexploitatie in Duitsland.
Echter was EBV niet verplicht om eeuwig te blijven pompen.*

III. Proces tot stilzetten pompen in Duitsland:

- Hoe is het proces tot het stilzetten van de pompen in Duitsland verlopen?
Zie hoofdstuk 2.1.9

- Hoe is daar de besluitvorming tot stilzetting van de pompen gegaan?
(In Duitsland heeft in ieder geval een rechtszaak gespeeld omtrent het
stopzetten van de mijnwaterpompen. Wie waren partij, welke vraag lag daar
voor en wat was het besluit van de rechter?)

*Gezien twee eerdere rechtsuitspraken (1989) bestond bij LOBA de angst, dat
men ondanks de uitspraken in het Gutachten van DMT, wanneer men niet
kan aangeven in welke oude schacht en wanneer de vulling in de
ondergrond verdwijnt, men door de rechter gedwongen kan worden om het
ingediende sluitingsplan van de EBV te accepteren.*

*Het rapport van IHS van 1997 stelde voor om het mijnwater gefaseerd
(geleidelijk) tot het natuurlijk afwaterniveau te laten stijgen. In 2000 heeft
heeft het Bergamt Düren dit voorstel min of meer goedgekeurd.*

- Welke partijen hebben in Duitsland een rol gespeeld in bovengenoemd
proces (in ieder geval EBV en de deelstaat, maar speelden er ook nog
andere partijen een rol)?

*Voornamelijk hebben de Duitse mijnautoriteiten (Bergamt Aachen, Bergamt
Düren, Landesoberbergamt NRW, nu Bezirksregierung Arnsberg Abteilung
Bergbau und Energie in NRW), het Ministerium für Wirtschaft te Düsseldorf,
de Kreis Aachen (Untere Wasserbehörde), het Staatliche Umweltamt
(STUWA) in Aachen, Geologisches Landesamt in Krefeld en de EBV.*

- Welke overwegingen hebben in Duitsland een rol gespeeld met betrekking
tot het al dan niet uitzetten van de mijnwaterpompen?

*Het voorstel in het rapport van IHS van 1997 om het mijnwater gecontroleerd
en stapsgewijs te laten stijgen met tussentijdse pomproeven en een*

omvangrijk monitoringprogramma ter controle van de mijnwaterstijging heeft er toe geleid, dat er in Duitsland werd besloten de mijnwaterpompen uit te zetten. Echter, de Duitse mijnautoriteiten hebben weliswaar toestemming gegeven om het oppompen van het mijnwater te staken, maar hebben tegelijkertijd geen toestemming gegeven om de pompinstallaties te ontmantelen. Men wil de mogelijkheid openhouden om het pompen alsnog te hervatten, zodra er ongewenste effecten aan het maaiveld optreden.

- Wat was de uitkomst van de overwegingen en het proces tot stilzetten van de pompen Duitsland? (afspraken/overeenkomsten/schaderegelingen/etc)

Zie antwoord vorige vraag.

- Zijn er tijdens het proces tot stilzetten van de pompen nadere afspraken gemaakt over mogelijke na-ijlende gevolgen van het stilzetten van de pompen?

Ja, het is uitdrukkelijk voorbehouden, later aanvullende bepalingen in het goedkeuringsbesluit op te nemen als er gevaren door het mijnwaterstijgingsproces dreigen te ontstaan.

- Is er sprake van een verjaringstermijn?

Ja, deze bedraagt 30 jaar en richt zich naar het Burgerlijk Wetboek (zie „Bundesberggesetz (BBergG), § 170a Verjährung bei Bergschäden: Artikel 229 § 6 des Einführungsgesetzes zum Bürgerlichen Gesetzbuche findet mit der Maßgabe entsprechende Anwendung, dass § 117 Abs. 2 in der bis zum 1. Januar 2002 geltenden Fassung den Vorschriften des Bürgerlichen Gesetzbuchs über die Verjährung in der bis zum 1. Januar 2002 geltenden Fassung gleichgestellt ist“).

- Bestaat EBV nog of is er een rechtsopvolger?

Ja, EBV GmbH, Myhler Str. 83, 41836 Hückelhoven, Duitsland

IV. Proces tot stilzetten pompen in Nederland:

- Wie heeft het besluit genomen en de opdracht gegeven om in 1994 de pompen in Nederland stil te zetten? Is het initiatief daartoe vanuit het Duitse bedrijf Eschweiler Bergwerksverein (EBV) gekomen? Wat was de betrokkenheid van de Duitse (deel)staat. Hadden wij (Nederlandse staat, Minister van Economische Zaken) instemmingsrecht of werd het slechts te onzer kennis gebracht?

In 1992 heeft de EBV bij SodM de aanvraag ingediend om de waterhuishouding in schacht Beerenbosch II stop te zetten en de schacht op te vullen. SodM heeft hieraan toestemming verleend.

Het Duitse Bergamt Aachen cq. LOBA heeft aanvankelijk toestemming verleend dat het mijnwater voorlopig gefaseerd mag stijgen tot + 40 m N.A.P.

Het oppompen van mijnwater via schacht Beerenbosch II werd uitgevoerd volgens een bedrijfsplan naar Duits recht.

Voor 1994 is er veel overleg geweest tussende Duitse en Nederlandse mijnautoriteiten. Nederland gaf toen aan, dat er van Nederlandse zijde geen dwingende reden bestaat, de pompactiviteiten in schacht Beerenbosch na 1 februari 1994 voort te zetten en de schacht nog langer open te laten staan.

- Welke procedure is in Nederland doorlopen door EBV om tot het stilzetten van de pompen over te gaan?

31-03-1992	EBV	SodM	Aanvraag stopzetten waterhuishouding schacht Beerenbosch II en opvulling schacht
23-04-1992	SodM	LOBA	Kennisgeving van aanvraag EBV sluitingsplan Beerenbosch II en dat er van Nederlandse kant geen dwingende reden bestaat om pompactiviteiten in schacht Beerenbosch na 1 februari 1994 te exploiteren en de schacht nog verder open te houden; verder vraagt SodM bij LOBA om advies
18-05-1992	SodM	EBV	Antwoordbrief op brief EBV van 31-03-1992: van Nederlandse zijde bestaat er geen dwingende reden om pompactiviteiten in schacht Beerenbosch na 1 februari 1994 te exploiteren en de schacht nog verder open te houden; voorbehoudens beraad met LOBA over voorschriften en voorwaarden
12-01-1993	SodM	EBV	Brief definitieve afsluiting schacht Beerenbosch en geen bezwaar van SodM tegen het beëindigen van het oppompen van mijnwater begin 1994
11-05-1993	EBV	SodM	Indienen sluitingsplan voor het opvullen en afdekken van de schacht Beerenbosch II
25-05-1993	EBV	SodM	Toesturen definitieve bijlagen behorende bij sluitingsplan voor het opvullen en afdekken van de schacht Beerenbosch II
23-07-1993	Wirtschaftsministerium Düsseldorf	MinEZ	Brief van Wirtschaftsministerium, Düsseldorf aan MinEZ over mijnwaterhuishouding Emil Mayrisch en sluitingsplan schacht Beerenbosch, die volgens mijnautoriteiten NRW onontbeerlijk is voor waterhuishouding. Het Wirtschaftsministerium vraagt, dat SodM met BA Aachen contact opneemt, voordat over het sluitingsplan beslist wordt

24-11-1993	SodM	EBV	Goedkeuring/Toelating „Sonderbetriebsplan“ vullen en sluiten schacht Beerenbosch II zonder opmerkingen; geen bezwaar tegen stopzetten oppompen van mijnwater in schacht Beerenbosch II begin 1994
------------	------	-----	---

- Op welke wijze waren de verschillende partijen betrokken: waterschap, provincie, gemeenten, rijk, SodM?

Deze partijen werden al in 1971 door SodM geïnformeerd naar aanleiding van het „Rapport inzake mogelijke wateroverlast als gevolg van mijnsluiting“ over de mogelijke gevolgen die kunnen ontstaan door stijgend mijnwater. In de loop der jaren werden deze instanties steeds betrokken en geïnformeerd over het proces van het stijgende mijnwater en de gevolgen daarvan, deels door gemeenschappelijke besprekingen en deels door briefwisseling.

- Wat was de betrokkenheid en de rol van SodM en de Nederlandse staat bij het besluit om in 1994 de pompen stil te zetten?

SodM heeft geen bezwaar gehad tegen het beëindigen van het oppompen van mijnwater begin 1994. SodM heeft dit in twee brieven goedgekeurd. Zie antwoord twee vragen terug.

- Van welke partijen is bekend a) dat zij hebben nagedacht over de gevolgen van het stilzetten van de pompen en b) dat zij daarover met elkaar of met EBV hebben overlegd? (zijn daar nog rapporten of notities van?)

De volgende partijen zijn in de jaren 1990 in dit verband betrokken geweest: DMT, EBV, RAG, Domaniale Mijn-Maatschappij, Oranje Nassau Mijnen, LOBA NW, Bergamt Aachen, Ministerium für Wirtschaft, Ministerie van Economische Zaken en SodM. Er zijn diverse besprekingen geweest, waarvan ook verslagen en notities bestaan.

- Is er een overeenkomst tussen Duitsland en Nederland omtrent het aanhouden van de pompen en het stilzetten van de pompen en de mogelijke schade die daaruit voortvloeit? Wat staat er in die overeenkomst (als deze zou bestaan)?

Nee.

- Is, en indien ja, op welke wijze rekening gehouden met de gevolgen van het stilzetten van de pompen voor het (stijgen van) niveau van het mijnwater in Nederland en de gevolgen daarvan? Zijn daar nog rapporten of notities van?

In de brief van 12 januari 1993 gaat SodM er vanuit, dat het stijgende mijnwater geen bedreiging zal vormen voor de bovengrond in Nederland. Verder heeft SodM in brieven geschreven, dat er van Nederlandse zijde geen dwingende reden bestaat, de pompactiviteiten in schacht

Beerenbosch na 1 februari 1994 voort te zetten en de schacht nog langer open te laten staan. Uit oogpunt van SodM is de schacht Beerenbosch II uit mijnbouwkundige en hydrologische aspecten de minst geschikte locatie voor een permanente mijnwaterhuishouding in het Akens-Limburgse steenkolenmijngebied. Aangezien de oude mijnwerken onder Nederlands grondgebied voor het overgrote deel boven het peil van de grensrivier de Worm zijn gelegen zal het stijgende mijnwater in het algemeen geen bedreiging vormen voor de bovengrond in Nederland.

In dit rapport worden deze brieven, rapporten en notities vermeld.